

ZVONA

MJESEČNIK ZA
KRŠĆANSKU KULTURU

BROJ 10/507

CIJENA 7 KN

PROSINAC 2017. - RIJEKA
GODINA IZLAŽENJA LV.

Poruka
riječkog nadbiskupa
mons. dr. Ivana
Devčića za Božić

RADI NAS POSTA SIROMAŠAN

Božićna poruka
gospićko-senjskog
biskupa
mons. Zdenka Križića

DIJETE POVIJENO U PELENE GDJE LEŽI U JASLAMA

Blagoslovljen Božić!

Sadržaj:

Božićna poruka riječkog nadbiskupa i metropolite mons. dr. Ivana Devčića

Radi nas posta siromašan 2-3

Božićna poruka gospičko-senjskog biskupa mons. Zdenka Križića

Dijete povijeno u pelene gdje leži u jaslama 4-5

Događanja

Upaljena prva svijeća došašća 6

25 godina bolničke kapele Gospe od Zdravlja 7

Razgovor: svećenik dominikanac, o. Ivan Dominik Iličić

Sve je više mladih koji su oduševljeni Kristom 8-9

Caritas pomaže 10-11

Iz povijesne riznice

Isusovci utemeljili riječko školstvo 12-13

390 godina dviju gimnazija i Sveučilišne knjižnice u Rijeci 14-15

Medicinski kutak

Zdravi kroz blagdane 16

Crkvena glazba

Spajati tradiciju i nove suvremene skladbe 17

Misijski horizont

Djelo sv. Djetinjstva „Djeca pomažu djeci“ 18

Govorim hrvatski

Bartol Kašić - prvi gramatik hrvatskoga jezika 19

Gospičko-senjska biskupija 20-21

Riječka nadbiskupija 22-25

Hrvatski Caritas i akcija

„Za 1000 radosti“ Daruj i obraduj! 27

Jaslice Margarete Krstić 28

Poruka riječkog nadbiskupa mons. dr. Ivana Devčića za Božić

Radi nas posta siromašan

U Božjim očima ne čini čovjeka ni bogatim ni siromašnim ono što ima nego ono što jest, odnosno kakav je u svome srcu.

Draga braćo i sestre!

1. Od četvorice evanđelista sv. Luka najviše pozornosti posvećuje prikazu Isusova rođenja i djetinjstva. Od njega saznajemo da su Marija, koja je bila trudna, i Josip, njezin zaručnik i Isusov hranitelj, morali ići u Betlehem radi popisa stanovništva. Ondje je njoj došlo vrijeme da rodi. Budući da za njih nije bilo mjesta ni u kojem gostinju u gradu – nitko naime nije htio primiti pod svoj krov ženu koja treba roditi! - morali su otići na poljanu izvan grada, gdje su pastiri čuvali svoja stada. Tako se dogodio da je Isus rođen u nekoj štalici, u uvjetima krajnjeg siromaštva. Time je on, jedinorođeni Sin Božji, pokazao kolika je njegova solidarnost s nama ljudima, posebno s najsiromašnijima i najpotrebitijima među nama. To će sv. Pavlu biti povod da u svojoj Poslanici Filipljanima o Isusu napiše: „On trajni lik Božji, nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego sam sebe ‘oplijeni’ uzevši lik sluga, postavši ljudima sličan, obličjem čovjeku nalik, ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu“ (Fil 2, 6-8). Slično će napisati i u svojoj Druvoj poslanici Korinćanima, kada se vjernicima Korinta obraća riječima: „Ta poznate darežljivost Gospodina našega Isusa Krista! Premda bogat, radi nas posta siromašan, da se mi njegovim siromaštvom obogatimo“ (2 Kor 8, 9).

2. Nije, stoga, slučajno da su upravo siromašni betlehemske pastiri bili prvi kojima je anđeo objavio Isusovo rođenje riječima: „Ne bojte se! Evo, javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin! I evo vam znaka: naći ćete

novorođenče povijeno gdje leži u jaslama“ (Lk 2, 10 -12). Ako je izabrao da se rodi kao siromah, razumljivo je da se najprije želio objaviti siromasima. Ali to ne znači da ga nije bilo briga za bogate. Dapače, vođeni čudesnom zviždjom, odmah nakon siromašnih pastira došli su mu se pokloniti bogati mudraci s istoka, čime je novorođeni Spasitelj očito želio pokazati kako je došao spasiti ne samo siromašne nego i bogate. Zapravo, možda su ovi posljednji u njegovim očima bili veći siromasi nego oni prvi koji su živjeli u stvarnom siromaštvu, jer u Božjim očima ne čini čovjeka bogatim ono što ima nego ono što jest, odnosno kakav je u svom srcu. Činjenica je također da Isus nije nigdje proglasio blaženima materijalno bogate, nego one koji su „siromasi duhom“. U tom smislu prvo evanđeosko blaženstvo glasi: „Blago siromasima duhom, njihovo je kraljevstvo nebesko“ (Mt 5, 3). Ali kako siromasi mogu biti ne samo materijalno siromašni, nego i materijalno bogati, to blaženstvo je dostupno jednima i drugima, kao što im može biti i podjednako nedostupno, za bogate, ako su robovi onoga što posjeduju, a za siromašne ako ih zarobljuje želja za posjedovanjem ili osjećaj zavisti prema bogatima.

3. Kršćani su od samih početaka znali da je za nasljedovanje Isusa potrebno odreći se svega što bi moglo biti zaprekom za potpunu pripadnost njemu. Uostalom, to je zahtjev koji je sam Isus postavio pred bogatog mladića kad ga je pitao što mu je činiti da bi baštinio život vječni. Na njegov upit Isus mu je odgovorio: „Hoćeš li biti savršen, idi, prodaj što imaš i podaj siromasima, pa ćeš imati blago na nebu. A onda dođi i idi

ZVONA

MJESEČNIK ZA KRŠĆANSKU KULTURU

Izdavač: RIJEČKA NADBISKUPIJA I GOSPIČKO SENJSKA BISKUPIJA; Uređuje: Helena Anušić; Tehnička priprema: Danijel Delonga; Grafička priprema: Alen Čar - Slim; Tisak: TISKARA ŠULJIĆ, Viškovo; Uprava: Ul. Ivana Pavla II. br. 1, 51000 Rijeka; tel: 385 51 581 200; Uredništvo: tel: 385 51 651 006, fax: 581 221; e-mail: mjesecnik-zvona@ri.t-com.hr; Žiro račun: Nadbiskupija riječka mjesečnik Zvona, ERSTE BANKA, HR 4124020061100122753; Broj računa za uplate iz inozemstva: ERSTE & STEIERMAERKISCHE BANK IBAN: HR 4124020061100122753; Cijena: 7 kn; Godišnja pretplata: 100 kn; Naslovnica: Blagoslovljen Božić

za mnom“ (Mt 19, 21). Drugim riječima, Isus traži od mladića da se liši svega i s njime se solidarizira kao što se on, premda bogat, štovise jednak Bogu, solidarizirao s nama odrekavši se svog božanskog položaja. Sv. Matej je zabilježio da je mladić odbio Isusov poziv i žalostan se udaljio, „jer imaše velik imetak“ (Mt 19, 22).

4. No, tijekom povijesti nebrojeno mnoštvo kršćana nije slijedilo primjer tog bezimenog mladića nego im je uzor bio dječak iz Ivanova evanđelja (Iv 6, 8-11), također bez imena, koji je nesebično, ne misleći na sebe, stavio Isusu na raspolaganje svojih pet ječmenih kruhova i dvije ribice, tj. sve što je tog dana ponio sebi za hranu, da Isus time nahrani veliko mnoštvo gladnih ljudi koji su išli za njim. To što su i mladić iz Matejeva evanđelja i dječak iz Ivanova bezimeni, znači da svaki od nas može biti jedan ili drugi, tj. onaj koji nije spreman slijediti Isusa u brizi za siromahe ili pak onaj koji, poput Isusa, žrtvuje sebe i sve što ima da njima pomogne.

Kršćansku povijest obilježili su jedni i drugi, ali ne na isti način. Dok su prvi svojom sebičnošću i bešćutnošću prema siromašnima i nemoćnima ispisali njezine tamne stranice, drugi su je svojom nesebičnošću i velikodušnošću obojili svijetlim i zlatnim bojama.

5. O toj nesebičnosti i velikodušnosti Isusovih sljedbenika nalazimo potvrdu već u Djelima apostolskim, gdje je o prvoj kršćanskoj zajednici u Jeruzalemu zapisano: „Doista nitko među njima nije oskudijevao jer koji bi god posjedovali zemljište ili kuće, prodavali bi ih i utržak donosili i stavljali pred noge apostolima. A dijelilo se svakome koliko je trebao“ (Dj 4, 34-35).

Spomenimo i sv. Antuna opata iz 3./4. st., koji je kao mladić, nakon što su mu umrli roditelji od kojih je naslijedio velik imetak, sve prodao i razdijelio siromasima, potaknut Isusovim riječima: „Hoćeš li biti savršen, idi, prodaj što imaš i podaj siromasima pa ćeš imati blago na nebu. A onda dođi i idi za mnom“ (Mt 19, 21).

Istaknimo i primjer sv. Antuna Padovanskoga, čiji su roditelji bili kraljevi rođaci. Ali njemu to nije smetalo da slijedi primjer sv. Franje, koji se odrekao zemaljskog oca i njegova bogatstva kako bi mogao nasljedovati siromašnog Krista, kojeg je vidio u svakom siromahu. Po uzoru na svoga duhovnog učitelja, i sv. Antun se svakodnevno brinuo za siromahe te je kao takav ostao uzor i poticaj vjernicima sve do danas, zbog čega mu se i u naše vrijeme iskazuju štovanje davanjem novca za pomoć siromasima.

6. Takvim svijetlim primjerima kršćanske povijesti pripadaju i toliki drugi kršćani, pogotovo misionari, od kojih su se u novije doba mnogi posebno iskazali svojom požrtvovnošću i kršćanskom zauzetošću za siromašne, bolesne i odbačene ljude. Spomenimo samo sv. Tereziju iz Kalkute,

svjetski poznatu dobrotvorku, i sv. Damjana De Veuster, apostola gubavaca. Svima je njima zajedničko da su u svakom trpećem čovjeku gledali Krista, koji se sa svima nama, a posebno sa siromašnima i nemoćnima, tako solidarizirao da je na sebe uzeo naše boli, patnje i siromaštvo. U svima njima možemo prepoznati onog dječaka iz Ivanova evanđelja, koji daje Isusu sve što je ponio za svoj dnevni obrok, da on time nahrani gladno mnoštvo. U tom mu je daru on predao svega sebe, sav svoj bitak i žitak, postaviš time oličenje istinskog Isusova učenika.

7. U svjetlu rečenoga trebamo shvatiti i prihvatiti kontinuirano zauzimanje Pape Franje za siromahe, posebno njegove uporne pozive Crkvi i svijetu da toj našoj najpotrebitijoj braći pomognu kako bi mogli živjeti dostojno čovjeka. Koliko ljubimo siromahe, toliko ljubimo Krista! U tom smislu oni su lakmus-papir naše vjere i humanosti. Papa nas na to upozorava □koliko riječima toliko i znakovitim gestama. Svoju preferencijalnu opredijeljenost za siromahe želio je izraziti i izborom papinskog imena Franjo, referirajući se na sv. Franju Asiškoga, koji je želio slijediti siromašnog Krista kojeg je vidio u svakom siromahu. Godina milosrđa, koju je Papa Franjo nedavno proglasio za cijelu Crkvu, također je izraz njegove brige za siromašne, marginalizirane, odbačene svake vrste. Želeći da se ne zaborave i ne oslabe impulsi proizišli iz njezina slavljenja, u apostolskom pismu *Misericordia et misera* objavljenom povodom završetka Godine milosrđa, najavio je da će Crkva ubuduće u nedjelju prije svetkovine Krista Kralja obilježavati Svjetski dan siromašnih. Tako smo ove godine, u nedjelju 19. studenoga, imali priliku po prvi put proslaviti taj dan, za koji je Papa Franjo uputio i poruku naslovljenu: „Ne ljubimo riječima, nego djelima“. Budući da se sam Krist poistovjetio sa siromasima, kako smo istaknuli, to znači da ovisno o tome koliko njih ljubimo, toliko ljubimo i njega; koliko smo s njima solidarni, toliko i s njime. Ako siromahe ljubimo samo riječima, to znači da i naša opredijeljenost za Krista, a time onda i naše kršćanstvo, ostaju samo na riječima, bez djela koja bi ih trebala pratiti.

8. Neka nam ovi sveti blagdani pomognu da to ne bude tako nego da ono što riječima ispo- vijedamo, našim životom i djelima potvrđujemo. To je znak prema kojem se raspoznavamo kao zbiljski ili samo nominalni kršćani. Sa željom da u našim životima nominalno kršćanstvo ustupi mjesto stvarnome, a prividna briga za siromahe istinskoj brizi, čestitam svima blagoslovljen Božić i novu godinu kao novu priliku da jedni drugima svjedočimo ljubav i riječima i djelima, svjesni da sve što činimo drugome, činimo samom Kristu, jer on nam uvijek u drugome dolazi u susret.

Mons. dr. Ivan Devčić, riječki nadbiskup

Kako siromasi duhom mogu biti ne samo materijalno siromašni, nego i materijalno bogati, blaženstvo je dostupno jednima i drugima, kao što im može biti i podjednako nedostupno, za bogate ako su robovi onoga što posjeduju, a za siromašne ako ih zarobljava želja za posjedovanjem ili osjećaj zavisti prema bogatima.

Božićna poruka
gospićko-senjskog
biskupa Zdenka Križića

Dijete povijeno u pelene gdje leži u jaslama

Isus je postavio ozbiljno i
zabrinjavajuće pitanje:
„Hoće li Sin Čovječji, kada dođe, naći
vjere na zemlji?“ (Lk 18.8).

Mi u 21. stoljeću sve jasnije vidimo
koliko je to Isusovo pitanje ozbiljno i
koliko je danas aktualno te ga kao
vjernici ne smijemo uzeti ravnodušno
i neodgovorno. Kakvo će mjesto Isus
imati u ovom našem vremenu zavisiti
od nas.

Draga braćo i sestre!

Božić je, nema sumnje, najdraži blagdan u godini za ogroman dio kršćana bez obzira na razinu njihove vjere. To je blagdan koji, usprkos galopirajućoj sekularizaciji, još očarava današnjeg čovjeka: od djece do najstarijih. Svi se brižno pripremaju za taj blagdan i iščekuju ga s čežnjom.

Božić je blagdan koji zbližava i ujedinjuje obitelji, proizvodi u srcima ljudi pozitivne osjećaje u odnosu na sebe i na druge. Svijetla i ukrasi s kojima su okićene naše kuće i naši gradovi pobuđuju u nama osjećaj nade u bolje i ljepše bez obzira na stvarnosti koje su često tamne i depresivne.

Koliko god znamo što je blagdan Božića, što je to što se na taj dan slavi, nažalost, u konkretnom životu velike većine kršćana on je poprimio posve druga značenja. Kod mnogih slavljenje Božića svedeno je na pogansko-konzumističku razinu: slavi ga se prvenstveno kao biznis. U središtu svega je kupoprodaja: naglasak je na darovima, novoj garderobi, kućnim ukrasima, sadržaju obiteljskog stola, itd. Duhovni element je, ili posve iščeznuo, ili je sveden na neko nejasno i neodređeno sjećanje.

Drugi opet slave Božić više na nekakav, rekao bih, romantičan način: ističu se posebno neka sjećanja iz djetinjstva u nostalgичnoj želji da ih se što snažnije oživi: to su mnogi običaji iz vremena djetinjstva koji su po sebi lijepi, puni simbolike, ali je ta simbolika postala posve nijema u prenošenju svojih dubokih poruka. Ostali su u sjećanju samo običaji, ali bez poruka.

Radosni smo da ima i onih, iako nažalost, ne puno, koji uistinu, slave Božić u svom misteriju, a taj misterij je sadržan u evanđeoskoj poruci da je „Riječ Božja tijelom postala i nastanila se među nama“ (Iv 1,14). Ta Riječ je Bog koji je postao čovjekom, koji je postao jedan od nas, koji je htio doći na zemlju jednakim putem kao i svatko od nas i biti nam u svemu jednak izuzev u grijehu.

Božić je dan u koji se na posebno očitovala „ljubav Božja spasiteljica svih ljudi“ (Tit 2,11). Za Božić, gotovo svi, koji se imalo smatraju vjernicima, imaju u kući ispod bora neki oblik jaslaca, u kojima je u središtu pozornosti Isus, Sin Božji, kao tek rođeno dijete. Kako je malo onih koji slave Božić nalazeći vremena za razmišljanje i molitvu pred tim otajstvom koje simboliziraju jaslance koje imaju u kući!

Bez ovoga će nam Božić ostati prazan. Darovi će biti zaboravljeni, svijetla će se na božićnom drvcu, kada prođu blagdani, ugasi, a ukrasi i nakiti poskidati. Ostaje pitanje: što je ostalo od Božića?

Prvi posjetitelji novorođenom Bogočovjeku bili su siromašni pastiri. Pohodivši špilju u kojoj se rodio Spasitelj, pastiri nalaze Mariju i Josipa s Djetetom koje leži u jaslama. Pred tim otajstvom ostaju u meditaciji, a nakon toga doživljavaju iskustvo dubokog udivljenja. Vraćaju se svojim dužnostima „slaveći i hvaleći Boga za sve što su čuli i vidjeli“ (Lk 2,20).

Što su to zapravo, pastiri vidjeli? Vidjeli su sasvim obično dijete „povijeno u pelene gdje leži u jaslama“ (Lk 2,12.16). Ne vide nikakvog vanjskog znaka o izvanrednosti tog djeteta.

Do spoznaje izvanrednosti tog djeteta pastiri nisu došli gledajući dijete svojim naravnim očima, nego promatrajući sve očima srca. Sve zavisiti s kakvim se srcem pristupa tom otajstvu. Srce ispunjeno vjerom i ljubavlju vidi skrivenu stvarnost, razumije misterij, doživljava nešto što se ne daje opisati.

Draga braćo i sestre! Ovo je poziv svima nama da na ovakav način pristupimo božićnim jaslacima koje u sebi nose izvanredni misterij. To je onda doživljaj Božića koji ne prolazi raspripremanjem bora, gašenjem božićnih lampica i skidanjem božićnih nakita i ukrasa. S iskrenom i pobožnom meditacijom Riječi koja je tijelom postala, svi nakiti i ukrasi, sve blještavilo božićnih lampica ulazi u našu nutrinu i ostaje u nama oplemenjujući naš život i ispunjavajući ga snagom, svijetlom i radošću.

„Pastiri se vратише slaveći i hvaleći Boga za sve što su čuli i vidjeli“ (Lk 2,20).

Do spoznaje izvanrednosti tog djeteta pastiri nisu došli gledajući dijete svojim naravnim očima, nego promatrajući sve očima srca. Sve zavisi s kakvim se srcem pristupa tom otajstvu. Srce ispunjeno vjerom i ljubavlju vidi skrivenu stvarnost, razumije misterij, doživljava nešto što se ne daje opisati.

Stoga, nemojmo dopustiti da nam Božić ukradu, da nam Božić ostane prazan, da ne ostavi nikakav biljeg u našem srcu, u našoj nutrini.

Sveti Ivan evanđelista, u svom proslovu, iznosi žalosnu konstataciju s obzirom na Božje utjelovljenje i njegov pohod ljudima: „Svojima dođe, ali ga njegovi ne primiše“ (Iv 1,11).

Ove riječi evanđeliste nisu samo obična konstatacija s obzirom na stav ljudi onog vremena prema Isusu, nego i proročki navještaj onoga što će se događati i u budućnosti i što se, nažalost, događa i danas. Imamo danas toliko onih koji se još deklariraju kao vjernici, kao kršćani, ali Isusa i njegove zahtjeve posve ignoriraju. Teško je uopće reći u čemu se sastoji takvo kršćanstvo i takva vjera.

Ne znamo što nam donosi sutra. Isus je već tada postavio ozbiljno i zabrinjavajuće pitanje: „Hoće li Sin Čovječji, kada dođe, naći vjere na zemlji?“ (Lk 18,8).

Mi u 21. stoljeću sve jasnije vidimo koliko je to Isusovo pitanje ozbiljno i koliko je danas aktualno te ga kao vjernici ne smijemo uzeti ravnodušno i neodgovorno. Kakvo će mjesto Isus imati u ovom našem vremenu zavisi od nas.

Isus ne očekuje da će kod svoga drugog dolaska naći preveliki broj sebi vjernih učenika. Nije ih imao puno niti kada je hodao ovom zemljom i činio najrazličitija čudesa u narodu. Svoje učenike nazivao je „malo stado“. Ali mu je zato važno da barem to „malo stado“ ustraje u vjernosti sve do njegova drugog dolaska. Dokle god bude tog „malog stada“ i Isusova prisutnost

na zemlji bit će vidljiva i djelotvorna. To je, braćo i sestre, Isusova želja za vas i za mene: da budemo dio tog njegovog „malog stada“.

Zbog vjernosti Isusu trebat će nekada, podnijeti i ne mala poniženja, prihvatiti ismijavanje, nazivat će nas najrazličitijim pogrdnim imenima, ali se ne dajmo pokolebati. Isus je i to predvidio i navijestio svojim učenicima. On će nazvati blaženima takve dajući im velika obećanja: „Blago vama kada vas budu grdili i progonili, i kad vam zbog mene budu lažno pripisivali svaku vrst opačine! Radujte se i kličite od veselja jer vas čeka velika nagrada na nebesima“ (Mt 5,11-12).

Biti ismijavani i proganjeni zato što smo autentični, to pripada Isusovu blaženstvu. Važno je, kako kaže sveti Petar, da „nitko od vas ne trpi kao ubojica ili kao lopov, kao zločinac ili kao onaj koji se miješa u tuđe poslove!“ (1 Pt 4,15).

Otvorimo vrata Isusu da se rodi u svakom našem domu, u srcu svakoga od nas. On će tako po nama ostati prisutan na ovoj našoj zemlji. A i mi tada sigurno nećemo ostati bez radosti i snage bez obzira na sve životne poteškoće.

S tim željama svima vama, dragi vjernici, dragi svećenici, redovnici i redovnice, bogoslovi i sjemeništarci, katehete i katehistice, djelatnici Caritasa i župni suradnici, a napose vama bolesnici, želim da Božić podari ono iskustvo koje su osjetili pastiri i da vas to iskustvo ispuni radošću i mirom u ove božićne blagdane i tijekom cijele nove 2018.

+ Zdenko Križić, biskup

Otvorimo
vrata Isusu da
se rodi u svakom našem
domu, u srcu svakoga od
nas. On će tako po nama ostati
prisutan na ovoj našoj zemlji. A i mi
tada sigurno nećemo ostati bez
radosti i snage bez obzira na
sve životne poteškoće.

UPALJENA PRVA SVIJEĆA DOŠAŠĆA

Isus Krist došao nas je osloboditi tame koja je posljedica naših grijeha. Želimo što više svjetla, a što manje tame. Koliko će čega biti, zavisi od nas samih, pojedinačno, ali i svih zajedno, rekao je nadbiskup.

U nedjelju 3. prosinca riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić upalio je i blagoslovio prvu svijeću na adventskom vijencu na Koblerovom trgu u Rijeci. Koblerov trg zasjao je u čast svjetla koje će doći za četiri tjedna kada ćemo slaviti rođenje Isusa Krista, rekao je tom prigodom riječki nadbiskup.

Paljenjem prve svijeće otvaramo vrijeme došašća, na prelijepom trgu u blizini naše Prvostolnice čijih je 390 godina proslavljeno obilježavanjem dolaska njezinih graditelja, Družbe Isusove. Spremamo se za dolazak Isusa Krista, za proslavu njegovog rođenja, za Božić. Priprema traje četiri tjedna. Za vjernike je to vrijeme preispitivanja života, ispravljanja onoga što nije bilo dobro, to je vrijeme nastojanja da budemo bolji ljudi, rekao je nadbiskup.

Na kraju je svima zaželio blagoslovljen početak adventa. U prigodnom programu okupljenim građanima trenutke paljenja prve adventske svijeće uljepšali su nastupima Medea Market Sindik, Schola Cantorum Rijeka, Frano Živković i djeca iz Centra za odgoj i obrazovanje koja su sa svojim odgajateljima zadnjih šest mjeseci radila ukrase za vijenac. Događaju su nazočili rektor katedrale sv. Vida mons. Matija Matičić, župnik crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije mons. Sanjin Francetić riječki gradonačelnik Vojko Obersnel i direktor Turističke zajednice grada Rijeke Petar Škarpa.

ORIGINALNI ADVENTSKI VIJENAC U MRKOPALJSKOJ CRKVI

Advent je pred vratima, a da ovaj 2017. bude malo drugačiji pobrinuli su se braća Marjan i Ferde Petrović koji su osmislili originalan svijećnjak za adventske svijeće. Izrađen je od starih hrastovih greda koje su iznutra izdubljene, a u šupljinu su stavljene električne žarulje. Na prednjoj strani svakog svijećnjaka usječeno je po sedam proreza tako da kroz njih isijava svjetlo. Svijećnjak su braća Petrović darovala crkvi BDM Žalosne u trajno vlasništvo.

DAN TEOLOGIJE

Student generacije Josip Karabaić

Ovogodišnji se Dan Teologije odvijao u znaku dviju obljetnica, 70. obljetnice otvaranja sjemeništa i Visoke bogoslovske škole u Rijeci i 390. godišnjice početka rada isusovačkog kolegija

Teologija u Rijeci promocijom 6 novih diplomanata proslavila je 8. prosinca Dan Teologije. Alen Bakić, Klara Bogović, Mario Frlan, Ante Jelavić, Josip Karabaić i Dražen Rubčić ove su godine položili završni ispit i dobili akademski naslov magistra teologije. Kao najbolje student ove generacije nagradu Velikog kancelara Teologije u Rijeci nadbiskupa i metropolitte Ivana Devčića dobio je Josip Karabaić. Priznanja Dekana Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, čiji je Teologija u Rijeci područni studij, za prolaznost godine s uspjehom 5,00 dobili su Aleksandra Jurinović na drugoj godini studija, Matteo Jelenc s treće i Martina Marjanović s četvrte godine.

Diplome i priznanja, uz nadbiskupa Devčića, uručili su dekan KBF-a dr. Mario Cifrak i predstojnica Teologije dr. s. Veronika Nela Gašpar. Na svečanosti su uz studente i profesore Teologije u Rijeci sudjelovali brojni predstavnici fakulteta riječkog sveučilišta te biskupi metropolije, krčki Ivica Petanjak I gospičko-senjski Zdenko Križić.

Ovogodišnji se Dan Teologije odvijao u znaku dviju obljetnica, 70. obljetnice otvaranja sjemeništa i Visoke bogoslovske škole u Rijeci i 390. godišnjice početka rada isusovačkog kolegija u Rijeci koji je udario temelje današnjim dvjema gimnazijama i Sveučilišnoj knjižnici. Više o tome govorio je nadbiskup Devčić. „Ne smijemo zanemariti našu povijest, kulturu i tradiciju pri naučavanju novih generacija i stvaranju novog obrazovnog kurikuluma“, istaknuo je nadbiskup.

Dekan KBF-a dr. Cifrak podsjetio je kako je Teologija u Rijeci ključna ustanova za Crkvu u ovom dijelu Hrvatske koji obuhvaća Istru, Primorje, kvarnerske otoke, Gorski kotar i Liku. Najavio je promjene u statutu i programima Teologije te još snažniju povezanost s matičnim fakultetom u Zagrebu. Ispred Sveučilišta u Rijeci pozdrave je uputio prorektor za organizaciju i upravljanje infrastrukturom Goran Turkalj, prenijevši tako i podršku rektorice Sveučilišta Snježane Prijčić-Samaržija.

Godišnje izvješće o radu Teologije podnijela je predstojnica dr. Gašpar. Podsjetila je na nekoliko stručnih skupova koje je Teologija organizirala među kojima se ističe projekt Riječki znanstveni mostovi započet prošle godine kada je po prvi put organiziran takav skup, a isto je učinjeno i ove jeseni. Riječ je o multidisciplinarnom pristupu određenoj temi, a to je ujedno i način produbljivanja suradnje s drugim fakultetima riječkog sveučilišta.

Prije akademskog čina misu za studente i profesore u sjemenišnoj kapeli Kraljice apostola predvodio je nadbiskup Devčić, a propovijedao biskup Zdenko Križić. Biskup je pozvao profesore i studente da, poput Marije, s pouzdanjem u Božju providnost gledaju na budućnost.

25 godina bolničke kapele Gospe od Zdravlja

Pacijentima i medicinskom osoblju puno znači prisutnost kapele, kapelana i sestara. Kapelica je otvorena 24 sata i nikada nije prazna. Mnogi ulaze sa suzama, ali izlaze utješeni

Na blagdan Gospe od Zdravlja, 21. studenoga, istoimena kapelica u Kliničkom bolničkom centru Rijeka na lokalitetu Sušak proslavila je 25 godina od otvorenja. Svečano misno slavlje u kapelici predvodio je ravnatelj nadbiskupijskog Caritasa mons. Nikola Uravić, a okupljene je s crticama iz povijesti kapele upoznao bolnički kapelan vlč. Michele Cittadino. Misno su slavlje uveličali i mons. Dinko Popović, dugogodišnji župnik župe sv. Terezije od Djeteta Isusa na Donjoj Vežici, na čijem se teritoriju kapelica nalazila, mons. Ivošlav Linić, bivši rektor katedrale sv. Vida koji je prevodio misu na otvorenju kapele, don Šime Zubović kome je svojevremeno bila povjerena skrb o bolesnicima, vlč. Vjekoslav Kovač i vlč. Nikola Ilijić. Na misi su sudjelovali predstavnici bolnice i Uprave KBC-a na čelu s ravnateljem dr. Davorom Štimcem.

U prigodnoj propovijedi mons. Uravić istaknuo je potrebu promišljanja o stilu života. „Volimo slušati i slijediti savjete liječnika, ali postoje i dubinske zadaće na koje nas upućuje Sveto pismo i Blažena Djevica Marija. Ona je Majka koja nam može biti od pomoći kada smo zdravi, ali i kada smo bolesni. Gospodin nas je otpočetka stavio u Njezine ruke jer je Ona bila otvorena Njegovoj volji“, rekao je mons. Uravić. Na kraju je okupljenima poručio da pomoć koju primamo od liječnika, primamo sa zahvalnošću.

Prostor za kapelicu uređen je zahvaljujući suradnji riječko-senjskog nadbiskupa mons. dr. Antuna Tamaruta i uprave KBC-a s ravnateljem dr. Maksom Valenčićem. Briga oko kapele bila je povjerena župi sv. Terezije od Djeteta Isusa na Donjoj Vežici jer se nalazila u sastavu te župe. Godinu dana prije otvorenja, pri župnom uredu osnovan je pripremni odbor kojega je vodila župljanka prim. dr. Blaženke Kozulić. Odbor je uvelike pomagao tadašnji rektor katedrale sv. Vida mons. Ivošlav Linić, a projektant kapele bio je također vežički župljanin ing. Toni Juretić sa svojom suprugom. U adaptaciji prostora, kao donatori, sudjelovale su mnoge radne organizacije grada Rijeke, dok je u najvećoj mjeri pomoć stigla iz bratske župe Mosham kraj Regensburga, zalaganjem tamošnjeg župnika Jürgena Wicherta, gđe. Vlatke Mehlich i mladih te župe. Ideju o kapeli podržali su ravnatelj KBC-a dr. Maksim Valenčić i njegov zamjenik dr. Šime Vučkov.

Velikim zalaganjem prim. dr. Kozulić, dr. Vučkova, mons. Linića te Veseljka Bebeke, kapelica je otvorena 21. studenog 1992. Misu je predvodio mons. Linić, a suslavio mons. Dinko Popović koji je u prvim danima preuzeo brigu o sakramentalnim potrebama bolnice. Nakon kraćeg vremena brigu su preuzeli oci salezijanci. Skrb o obilasku bolesnika povjerena je o. Fabijanu Koščaku koji je to činio do svoje smrti. Naslijedio ga je o. Šime Zubović, a od 2008. bolnički kapelan vlč. Michele Cittadino. Kapelicu uređuju i održavaju misno rublje sestre milosrdnice - medicinske sestre koje su u službi na bolesničkim odjelima, kako u stručnom tako i na duhovnom polju.

Prema riječima s. Marine Škopljanac, sestre milosrdnice prisutne su u kontinuitetu od samog početka sušačke bolnice, odnosno od 1924. godine. „Nakon Drugog svjetskog rata sestre su morale napustiti svoje redovničko odijelo i preuzeti 'civilno' jer su samo tako mogle raditi u bolnici. Tako je bilo sve do novije hrvatske povijesti i samostalnosti RH. Od tog razdoblja datira nova kapelica - Gospe od Zdravlja - i trudimo se, kako na odjelima tako i u duhovnom smislu, biti prisutne među bolesnicima, da im očitujemo Božje milosrđe i Božje djelovanje među nama. U prošlosti je djelovalo i 80 do 100 sestara zastupljenih u riječkim bolnicama, no, na žalost, danas ih je jako malo. Na riječkom lokalitetu KBC-a Rijeka samo je jedna sestra, dok su na lokalitetu Sušak dvije sestre. Pacijentima i medicinskom osoblju puno znači prisutnost kapele, kapelana i sestara. Kapelica je otvorena 24 sata i nikada nije prazna. Mnogi ulaze sa suzama, ali izlaze utješeni“, poručila je s. Škopljanac.

Helena Anušić

Razgovor:
svećenik
dominikanac, o.
Ivan Dominik Iličić

Sve je više mladih koji su oduševljeni Kristom

Dominikanski red i samostan sv. Jeronima koji se nalazi u starom gradu u Rijeci bogatiji je za jednog novog mladog člana njihove zajednice. Riječ je o mladom svećeniku, o. Ivanu Dominiku Iličiću koji svoju službu i apostolat odnedavno vrši u Rijeci.

Razgovarala: Ana Marija Antunović

Radujem se svojem boravku u riječkom samostanu i poslanju u ovome gradu. Nadam se da će grad Rijeka, postati rijeka iz koje će sve snažnije i snažnije teći Božje milosrđe i da će tomu doprinijeti svatko od vas na svoj način, dragi čitatelji.

○ **Hvaljen Isusu i Marija! Pater Ivane Dominiče, dobro nam došli! Kao jednog mladog, tek zaređenog svećenika i redovnika moram pitati što je to Ivana potaknulo i dovelo do toga da se odvaži i kaže Bogu "Da!"?**

Prije prihvaćanja duhovnog poziva, odgovorio sam pozivu na obraćenje 2007. godine odlučivši prestatu s mladenačkim poročnim životom. Gospodin je snažno dotaknuo moje srce svojom ljubavlju. Već tada se rodila čežnja za duhovnim pozivom u mom srcu, ali sam nekoliko godina bježao od duhovnog poziva misleći da mogu živjeti taj poziv kroz obiteljski život. Nakon nekoliko godina jednostavno sam razumski spoznao da svo svoje vrijeme i talente želim uložiti u svećeničko poslanje i da jednostavno trebam pokušati s time jer bi si u protivnom kasnije teško oprostio i vjerojatno bih cijeli život žalio što nisam pokušao.

Stvari su se počele slagati i Gospodin je slao mnoštvo znakova i progovarao mi je sve jasnije u srcu da me uistinu poziva u dominikanski red. Kako se bližio moj ulazak u dominikanski red, sve više sam se informirao o njemu, a na poseban način ga upoznao za vrijeme godine novicijata u Dubrovniku. Što sam više upoznao karizmu našega utemeljitelja svetog Dominika i reda kojemu pripadam bio sam više oduševljen.

○ **Možete li nam ukratko opisati karizmu, poslanje i neke posebnosti dominikanskog reda?**

Dominikanski red se službeno naziva Red Propovjednika, Ordo praedicatorum. Iz samoga naziva reda se može zaključiti da nam je propovijedanje na poseban način važno. Da bismo to mogli dobro činiti pozvani smo čitavoga života studirati (dakle ne samo za vrijeme pohađanja fakulteta) na što nas potiču i naše konstitucije u kojima studij ima posebno važno mjesto. Odlika dominikanaca je i demokratski duh reda koji je vidljiv u tom da braća često moraju na skupštinama zajednički donositi odluke.

U dominikanskom redu se na poseban način očituje poštivanje osobnosti pojedinca kojemu se pomaže da se ostvari u redu i da koristi svoje darove u svrhu propovijedanja poradi spasenja duša. To naravno ne isključuje dimenziju našeg zajedničkog poslanja i suživota u zajednici koji nam u velike može pomoći i donijeti obilje ploda, kako za nas tako i za one kojima smo poslani. Tako su primjerice meni braća podrška u korištenju sredstava društvenog priopćavanja i tehničke opreme u svrhu evangelizacije. Braća me potiču i dopuštaju da svoju ljubav prema fotografiji i snimanju videa povežem s dominikanskim poslanjem propovijedanja u svrhu spasenja duša. Mislim da je taj dominikanski spoj kontemplacije i plodonosne akcije odličan model za sve kršćane, posebno za poslanje vjernika laika.

○ Vrijeme je došašća pa što bi Vi kao mladi svećenik i redovnik poručili svima u ovom vremenu pripremanja za Božić?

Nalazimo se u vremenu došašća koje je prije svega put iščekivanja i pripreve srca za susret s Gospodinom i proslavu svetkovine njegovog rođenja. Dopustimo da nas kroz advent vodi presveta Djeвица, koja je prva omogućila da Bog dođe na ovaj svijet. Ona se s pravom može nazivati Vrata nebeska jer je upravo ona omogućila dolazak Boga na svijet za svakoga od nas i da se on može roditi u nama i da onda i mi možemo poput Marije donositi drugima i druge voditi k Njemu.

Pripremajući se proslavu svetkovine Božića na poseban način razmišljajmo o tomu divnom otajstvu Božjeg utjelovljenja i rođenja koje svoj konačni smisao ima u rađanju u svakome od nas. Bog je postao čovjekom, da bi čovjek postao dionikom božanske naravi. To je poruka Božića koju želim poručiti svim ljudima.

Za kraj vas želim potaknuti na promišljanje o tomu da je i naš Gospodin prošao čitav ljudski put razvoja, uključujući fazu od embrija do rađanja i da ga je presveta Djeвица nosila pod svojim srcem devet mjeseci. Neka nas na to podsjeti pjesma koju ćemo često pjevati na misama zornicama: "Već ga nosi mila Mati, Ona će ga nama dati", pa u tomu duhu spremajući se za proslavu blagdana Božića razmišljajmo o otajstvu Božjega utjelovljenja. Neka nas promišljanje o tomu otajstvu potakne na molitvu za nerođene i zajedničku aktivnost u borbi za zaštitu svakog ljudskog života i njegovog neotuđivog dostojanstva koje ima od začeca pa sve do prirodne smrti. Svaki embrij je jedinstvena i neponovljiva osoba u ljudskoj povijesti. Jedan jedinstven i neponovljiv genetski kod, osoba s tijelom i dušom koja čeka da ostavi svoj trag u ljudskoj povijesti. Molimo da se začeta djeca rode i da budu blagoslovljena, posvećena Kristovom milošću i da pronađu i ostvare svoje poslanje ovdje na zemlji.

Kip Gospe trudnice ispred župne crkve Svih svetih u Sesvetama

○ Naš novi „Centar za mlade bl. Miroslav Bulešić“ Riječke nadbiskupije otvoren je istog datuma kada ste se zaredili za svećenika.

Da to sam primijetio tek nedavno kada sam pričao s velečasnim Markom Šarićem, povjerenikom za mlade Riječke nadbiskupije, o tomu centru i izrazio mu svoju radost zbog postojanja toga centra. Pitao sam ga kad je centar otvoren i blagoslovljen. Kad je rekao da je to bilo na blagdan svetog Luke evanđelista obradovao sam se i s radošću prisjetio svoga svećeničkog ređenja u Zagrebu. Velečasni Marko se našalio i rekao da sam vjerojatno u vrijeme kada se centar u Rijeci blagoslovljao, ležao na podu crkve u Zagrebu dok su se tamo pjevale litanije.

○ Jeste li imali želje gdje bi voljeli biti na službi i jesu li se one ostvarile?

Nastojim biti neutralan i otvoren Gospodinu koji to puno bolje zna i dopuštati mu da on to sve vodi. Prije nego li sam znao da bi trebao ići u Rijeku u srcu sam slutio da bih mogao tamo biti poslan i da bi to bilo lijepo. Kada mi je otac provincijal rekao da misli kako bih mogao doprinijeti poslanju braće iz riječkog samostana i malo ga pomladiti i pitao me što ja o tomu mislim, jako sam se obradovao i rekao mu da ću to vrlo rado prihvatiti ako tako odluči. To se vrlo brzo i dogodilo. Moju asignaciju poslao je braći riječkog samostana koju je starješina istoga, pater Josip Šimić pročitao 6. studenoga. Nedugo zatim doselio sam se u svoj novi grad i nadbiskupiju, uvečer 13. studenoga uoči blagdana prvog hrvatskog sveca, Nikole Tavelića. Braća su me vrlo srdačno dočekala i lijepo primila.

Sada nas je četvorica u samostanu. Radujem se svojemu boravku u riječkom samostanu i poslanju u ovome gradu. Nadam se da će grad Rijeka, postati rijeka iz koje će sve snažnije i snažnije teći Božje milosrđe i da će tomu doprinijeti svatko od vas na svoj način, dragi čitatelji. Nadam se da će se Gospodin silno proslaviti po zajedničkom poslanju i po molitvenoj povezanosti svih oni koji tvore Crkvu u ovom gradu i da će i mene učiniti dionikom toga poslanja.

○ Vidjela sam Vaše djelovanje u Zagrebu i Splitu i vezano je za mlade, posebno u SKACU-u. Planirate li se i ovdje uključiti i svoj apostolat u Rijeci usmjeriti više radu s mladima?

Na poseban način volim susretati mlade koji su oduševljeni Kristom i radosno svjedoče svoju vjeru. Nije mi problem ni susretati mlade koji su se udaljili iz Crkve jer sam i sam bio takav. To iskustvo mi uvelike pomaže da ih mogu bolje razumjeti, a i oni mene. Velika mi je radost u srcu jer uviđam da postoji svakim danom sve više mladih koji su oduševljeni Kristom. Sve je više i onih koji se vraćaju Crkvi i doživljavaju susret sa živim Bogom i napreduju na putu obraćenja. Događaju se čak i neuobičajene situacije da mladi evangeliziraju svoje roditelje umjesto da oni njih evangeliziraju. Mislim da je to jedan veliki znak nade za vrijeme u kojemu se nalazimo i koji nam kazuje da nas Gospodin nije ostavio i da dolaze

nove generacije snažnih kršćana koje će uistinu biti sposobne biti sol zemlje.

Za vrijeme boravka u Splitu sam se na poseban način zbližio i povezao s mladima iz SKAC-a koji su uistinu predivni i mogu biti izvrstan primjer mladima iz svih drugih gradova. Oni organiziraju puno lijepih događaja poput večernje mise mladih svakoga petka. Sami pozivaju svećenike koji se izmjenjuju svaki petak, te biraju teme za koje ih zamole da ih povežu s evanđeljem i protumače prilikom propovijedi. Nakon svete mise redovito bude i klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu na kojemu ostanu mnogi mladi koji došli sa svih strana Splita. Tom prigodom često pjevanje animira splitski SKAC bend, ali se ostavlja prostora i za mnoge zborove mladih s područja čitave nadbiskupije. Nadam se da će takove mise za mlade zaživjeti i u Rijeci kako bi se mladi koji su aktivnim u brojnim zajednicama i župama, češće mogli zajedno okupljati, a time i bolje povezivati i upoznavati.

Svakako se planiram uključiti u rad s mladim gdje god bio, pa naravno i ovdje u Rijeci. Radujem se suradnji s velečasnim Markom koji je već iskazao svoju dobru volju i spremnost na suradnju, svjestan važnosti zajedničkog djelovanja koje u sebi nosi veliku snagu. Prekrasno je svjedočanstvo vjernicima kada vide svećenike ili redovnike koji svjedoče radosno zajedništvo i kada su spremni jedni drugima pomagati i raditi zajedno vođeni istim ciljem. Svakako mi je na srcu snimati i video spotove za razne zborove mladih, video svjedočanstva nekih vjernika i razne lijepe sadržaje koji će biti povezani s mladima i koji će se događati u ovom gradu. Već smo snimili prvu kratku video najavu za nadbiskupijski susret mladih koji će se na proljeće održati u Bakru. Radosno iščekujem sva ta događanja i molim Gospodina da se proslavi preko mladih grada Rijeke i da ih svakim danom sve više povezuje i učvršćuje u vjeri.

○ Zahvaljujemo Vam na dolasku i još jednom želimo srdačnu dobrodošlicu u našu Rijeku i Riječku nadbiskupiju te se radujemo daljnjoj suradnji.

Bogu hvala i slava i hvala Vama na pozivu kojim ste mi omogućili ovaj ugodni intervju. Također se radujem suradnji s vama. Neka Gospodin blagoslivlje i pomaže svakim danom sve više rad, list Zvona, ali čitavo medijsko poslanje Riječke nadbiskupije vezano za sredstva društvenog priopćavanja koja su važno evangelizacijsko sredstvo našega vremena. Svima vam od srca preporučujem gledanje obiteljske Laudato televizije i potičem da ju pomazete svojom molitvom i novčanim prilogom kako bi dalje mogla nastaviti s emitiranjem prekrasnih sadržaja. Dragi čitatelji srdačno vas pozdravljam želim vam blagoslovljen hod kroz ovo vrijeme došašća i svako dobro na životnom putu. Neka se Gospodin po svima nama i našem zajedništvu sve više rađa i djeluje u ovom gradu.

Božićna konferencija Caritas

Putem središnjeg Caritas a i 5 specijaliziranih ustanova Riječke nadbiskupije pomoć primi više od 3000 osoba godišnje.

Caritas pomaže

Caritas nadbiskupije Rijeka 30. studenog sazvaio je redovnu konferenciju za novinare na kojoj su voditelji karitativnih ustanova najavili aktivnosti u došašću te dostavili novinarima pregled najvažnijih djelatnosti u protekloj godini. Pored ravnatelja nadbiskupijskog Caritas a mons. Nikole Uravića, pregled rada u protekloj godini iznijele su voditeljice ustanova: Prihvatilišta za beskućnike „Ruže sv. Franje“ - Nela Puljić, Socijalne samoposluge - Elida Verunica, Kuće utočišta sv. Vinka - s. Veronika Popić, Doma za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja „Sveta Ana“ - s. Suzana Samardžić te hospicija „Marija Kozulić“ - s. Daniela Orbančić.

Ravnatelj središnje karitativne ustanove podsjetio je da je Caritas u protekloj godini pomogao više od 2000 osoba ili obitelji, a ta se brojka uvelike povećava kada se pribroje korisnici usluga ovih 5 specijaliziranih ustanova. Usluge prihvatilišta za beskućnike u ovoj godini na izmaku, koristilo je 60 osoba, Kuća utočišta dnevno podijeli 90 obroka, Socijalne samoposluga ima 700 korisnika svakoga mjeseca, kapacitet od tridesetak osoba Doma za žene i djecu stalno je popunjen, a u Hospiciju je ove godine posljednje dane svog života provelo više od 300 osoba.

Djeca, starije osobe, bolesni i nemoćni, obitelji s više djece, ciljane su skupine osoba kojima pomaže središnja karitativna ustanova, podsjetio je mons. Uravić. Rad Caritas a temelji se na solidarnosti i dobrotvorima te je ravnatelj pozvao sve građane dobre volje da u vremenu došašća sudjeluju u nekoj od dobrotvornih akcija Caritas a ili karitativnih ustanova, pokažu solidarnost s potrebnima i pomognu djelatnosti ovih ustanova. Prilika za to bit će pregršt u Došašću, od štandova na Korzu s prodajom ukrasnih predmeta, akcije „Za 1000 radosti u školama“, distribucije letka s uplatnicom u suradnji s Novim listom, do sabirne akcije u župama za nedjelju Caritas a 17. prosinca.

Danijel Delonga

IZVJEŠĆE NADBISKUPIJSKOG CARITASA

Na razne načine Caritas Riječke nadbiskupije i u prošloj je godini pomogao više od 2000 osoba ili obitelji. Iz redovitih programa koji se provode tijekom cijele godine pomoć Caritas a primilo je 800 osoba, od čega je 600 redovitih korisnika, a pored toga svakog Božića i Uskrsa Caritas pripremi 1000 paketa koji se iz središnje ustanove distribuiraju u sve župe nadbiskupije. Tako se na godišnjoj razini dolazi do brojke od više od 2000 osoba koje su na razne načine primile pomoć nadbiskupijskog Caritas a.

Caritas brine i o distribuciji donacija u Kuću utočišta sestara milosrdnica i Prihvatilište za beskućnike ili u župne Caritas e. Pod okriljem Caritas a osnovan je Dom „Sveta Ana“ za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja i hospicij „Marija Kozulić“.

Za nemoćne, starije, bolesne ili one koji se oporavljaju od operativnih zahvata Caritas osigurava bolničke krevete kojih je 65 u opticaju. Dio tih kreveta distribuiraju se u suradnji s Domom za starije osobe Krk. 80 osoba mjesečno primi pomoć donacijom pelena za odrasle, a 52 njih je u tijeku prošle godine primilo pomoć u drugim ortopedskim pomagalicama.

Kroz djelatnosti nadbiskupijskog Caritas a u prošloj je godini pomoć primilo oko 200 djece. Na početku školske godine pomoć u knjigama ili školskom priboru primilo je 60 školaraca. 20 od njih dobilo je radne bilježnice u suradnji sa Školskom knjigom, njih 32 bilježnice i školski pribor koje je pripremio Caritas, a ostali rabljene knjige koje su građani ili škole donosili Caritasu kao donaciju.

Ukupan broj djece koja primaju pomoć u Caritasovom projektu Kumstva na daljinu ostao je stabilan, ima ih 72. S obzirom da se smanjio broj kumova, nastojali smo ipak u programu zadržati većinu obitelji koje su primale pomoć, pa ju i sada primaju samo u manjem iznosu. Dvadesetak obitelji opskrbljeno je raznim potrepštinama za malu djecu (krevetići, kolica, igračke, pelene...). Desetak je korisnika i redovitih donacija Hipp proizvoda za najmlađe.

Desetak obitelji primilo je pomoć u rabljenom namještaju, kućanskim aparatima i bijeloj tehnici. Jednokratnu novčanu pomoć, uglavnom za drva i reži je u 2016. godini primilo je 69 osoba. O tog broja 42 je opskrbljeno drvima za ogrjev, a još desetak će ih dobiti.

Redovito, jednom mjesečno 60 osoba u Caritasu dobiva pomoć u hrani. Donatori su omogućili da se tijekom ove godine podijeli i 58 tona jabuka u župama te krumpir za 30 obitelji. Još 50 tona jabuka bit će podijeljeno u Došašću.

Redovite su posjete obiteljima njihovom domu, njih tridesetak s više djece i 15 starijih osoba, a djelatnici posjećuju i nove korisnike kako bi na licu mjesta procijenili kakve su njihove potrebe.

VOLONTERI I DOBROTVORI

Caritas zahvaljuje svim dobrotvorima, pogotovo onima koji od osobnih prihoda izdvajaju za potrebne. Djelovanje Caritas a financira se sredstvima Riječke nadbiskupije, donacijama vjernika u sabirnim akcijama u svim župnim crkvama u Došašću i Korizmi, nacionalnim akcijama Hrvatskog Caritas a te donacijama građana, od kojih neki svakog mjeseca uplate 100 ili više kuna dok se drugi uključuju u sabirne akcije ili jednokratnom donacijom pomognu neku obitelj .

U božićne i uskrse sabirne akcije nastojimo uključiti i riječke tvrtke pa tako i ovog Božića imamo desetak tvrtki dobrotvora.

Pristižu i donacije u materijalnim potrepštinama, hrani, odjeći, pelenama za odrasle, ortopedskim pomagalicama, namještaju, aparatima te potrepštinama za djecu. Pomoći se može i na druge načine. Npr. Grad Bakar pomogao je pri distribuciji 50 tona jabuka tako što je osigurao skladište.

PODIJELI SVOJ KRUH S BESKUĆNIKOM

Kuća
utočišta
postaje
Dnevni
centar za
građane
ugrožene
siromaštvom

građane ugrožene siromaštvom. Na tu temu u srijedu 6. prosinca u blagovaonici Kuće utočišta održana je konferencija za novinare na kojoj je najavljena i tromjesečna humanitarna akcija „Podijeli svoj kruh s beskućnikom“.

Iako obilježava desetu godišnjicu djelovanja, još uvijek je djelovanje Kuće utočišta u javnosti nedovoljno poznato i mnogi ne znaju da se u ovim prostorima dnevno podijeli 70 toplih obroka potrebitima, rekla je voditeljica Kuće s. Veronika Mila Popić. „Uz ovu Kuću nalazi se samostan sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskog koje sa siromasima ovog grada rade više od 160 godina. Sestre milosrdnice, baš zato što su prepoznale da moraju kvalitetnije i organiziranije pomagati čovjeku, na prostoru samostanskog vrta 2007. sagradile su Kuću utočišta.“

I ne samo da siromasima današnjice omogućavaju topli obrok i mogućnost za osobnu higijenu, ova Kuća je prostor u kojemu osjete ljubav i u kojemu im se pomaže u rješavanju svakodnevnih problema poput pisanja molbi za posao, nabavke odjeće i sl. Nakon deset godina, Kuća utočišta postaje Dnevni centar za siromašne, najavila je voditeljica Kuće. Od ove godine sestre milosrdnice surađuju s međunarodnom karitativnom organizacijom Depaul i iz te suradnje nastao je projekt Depaul Hrvatska - provoditelj projekta Kuće utočišta. Prvi važniji iskoraci u pomaganju potrebitima učinjeni su i umjesto dosadašnjeg jednog toplog obroka, sada će se dijeliti dva. Sestre se nadaju kako će korisnicima moći pružiti tri obroka dnevno uz ostale sadržaje koje Kuća nudi. To je dio sustavnog rada na čovjekovoj rehabilitaciji i resocijalizaciji s ciljem da se korisnicima ponudi kvalitetan, odgovarajući sadržaj, edukacija, ali i individualizirani pristup prema svakom korisniku.

Vrata Kuće utočišta bit će otvorena svakoga dana, od ponedjeljka do subote od 8 do 20 te nedjeljom u vrijeme ručka. Kako bi se prikupila sredstva za prehranu korisnika, pokrenuta je tromjesečna humanitarna akcija „Podijeli svoj kruh s beskućnikom“. „Svaki mjesec tijekom trajanja akcije u Kući utočišta i kompleksu samostana sestara milosrdnica u Rijeci održat će se različiti programi. Prvi događaj najavljen je za 21. prosinca u 17 sati kada će se održati Donacijska večer.

Pravne i fizičke osobe mogu se uključiti u akciju donacijom, uplatom na žiro račun Depaul Hrvatska: IBAN: HR 9524020061500059862 SWIFT: ESBCHR22. Također, potrebne informacije mogu se pronaći na službenim mrežnim stranicama Riječke nadbiskupije i društvenim mrežama Depaul Hrvatska.

Podršku sestrama i djelovanju Kuće utočišta od početka daje i Riječke nadbiskupije. Kroz ove inicijative se ostvaruje prvotna zadaća Crkve - konkretna briga i zauzetost za čovjeka, rekao je prvostolni dekan vlč.mr. Mario Gerić.

Prigodnu riječ uputila je i pročelnica Upravnog odjela za socijalnu politiku i mlade Primorsko-goranske županije Dragica Marač iskazavši zahvalnost sestrama na zauzetosti na najugroženije.

Helena Anušić

PIK RIJEKA ZA DOM SV. ANE

Caritasov doma sv. Ane za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja 5. prosinca dobio je vrijednu donaciju PIK-a Rijeka od 10 000 kuna, a namjenski će se potrošiti za kupnju televizora u sobama u koje su smještene korisnice doma s djecom.

Ravnateljica doma s. Suzana Samardžić na konferenciji za novinare zahvalila je dobrotvorima te podsjetila kako je u 2017. godini Dom primio 81 osobu, 31 majku i njihovu djecu. „U prosjeku žene ostaju do 3 mjeseca. Po zakonu o socijalnoj skrbi mogu ostati 6 mjeseci, iznimno i do godinu dana. Posljednje tri godine bilježimo porast korisnika u Domu. Moj stručni tim, suradnici i volonteri radimo na prevenciji nasilja kao i na u oporavku korisnica i nasilnika te nastojimo prekinuti transgeneracijski lanac nasilja.“

Najavila je kako će iduće godine Dom sv. Ana obilježiti jubilarnih 25 godina rada.

TOPLA ZIMA ZA BAKU ANTONIJU

Udruga svetog Vinka Paulskog iz Rijeke nastoji uvijek pomagati pojedinim osobama u njihovoj konkretnoj nevolji i potrebi. Tako je bilo i ovaj put. Naime, tijekom redovitih posjeta siromašnoj i bolesnoj baki Antoniji, članice Udruge, Kateljin i Vera, uočile su da starici treba nova peć jer joj je postojeća već stara imala razbije-no staklo kroz koje je u sobu ulazio obilan dim. Odlučile su joj prije velike zimske hladnoće kupiti novu peć.

Odluka je za par dana realizirana i peć je kupljena u SolarShpu d.o.o. Kada su prodavači Ilija i Luka čuli za koga je peć odobrili su veliki popust na cijenu. Gospodin Luka je 20. studenog 2017. instalirao novu peć, a član Udruge, Miroslav Radić je naložio prvu vatru.

Presretna baka Antonija je srca punog zahvalnosti, zadovoljna što će ovu zimu biti u toplom, podijelila s posjetiteljima dio svoje ne baš lake životne priče. Porijsklo je iz Banja Luke iz koje je prognana najprije živjela u Glamoču, a potom je došla u Rijeku. Ovdje sa skromnom mirovinom, s puno bolesti i samoće, ali s velikom vjerom i nadom u bolje sutra provodi svoje staračke dane.

LJEPOTA I RADOST SUSRETA

Dvadeset članova Molitveno-karitativne zajednice Agape iz Prve riječke hrvatske gimnazije, predvođeni svojim vjeroučiteljem Miroslavom Radićem, posjetili su 7. prosinca Centar za rehabilitaciju u Rijeci. Nakon početnog iznenađenja viđenim učenicima su sa mnogo zanimanja razgledali prostorije Centra, pratili rad šticićenika u raznim radionicama i družili se s njima.

Članove Agapea su o radu ove ustanove upoznali ravnateljica Ornela Klevisser-Tomašić i pedagog Anton Rudan kao i voditeljice i voditelji pojedinih terapijskih odjela.

Ovaj korisni i radosni susret, koji se odvijao u ozračju blagdana svetog Nikole i predstojećeg blagdana Božića, probudio je u srcima članova Agapea mnoga životna pitanja a neki od njih su odlučili doći ponovo u Centar kao volonteri.

M. Radić

Obljetnice dviju gimnazija u Rijeci

ISUSOVCI UTEMELJILI RIJEČKO ŠKOLSTVO

Piše: Goran Moravček

Ukinućem reda i rušenjem isusovačkog kompleksa nije prekinuta nit riječkoga školstva. Zalaganjem Frana Kurelca počinje se školske godine 1848./49. nastava izvoditi na hrvatskome jeziku. Nakon Hrvatsko-ugarske nagodbe (1868.) Gimnazija je preselila 1881. godine na Fiumaru u kuću Adamich – Giacovich i ondje je djelovala na hrvatskom jeziku do 1896. Zalaganjem Izidora Kršnjavog, tadašnjeg predstojnika Vlade za bogoštovlje i nastavu Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, gimnazija 1896. godine seli u novoizgrađenu zgradu na Sušaku, gdje djeluje i danas dok se Prva riječka hrvatska gimnazija nalazi u ulici Frana Kurelca.

Dvije gimnazije, Prva riječka hrvatska gimnazija i Prva sušačka hrvatska gimnazija, obilježile su u studenom 390. obljetnicu postojanja. Gimnazije su, kao i Riječko sveučilište, sljednice Isusovačkog kolegija. Car Ferdinand II. izdao je 31. srpnja 1633. povelju kojom je polaznike isusovačke gimnazije u Rijeci izjednačio u pravima i povlasticama sa studentima europskih sveučilišta.

Na Grivici, uz sjeverna gradska vrata nalazio se isusovački Kolegij u kojem je 23. studenoga 1627. godine osnovana gimnazija. Teološki studij se od 1632. godine održava uz prekide, a od 1728. redovito. Gradnja isusovačkog kolegija na Grivici, na dva kata s 30 soba, blagovaonicom i ostalim prostorijama, bila je dovršena 1636. godine, a cijeli kompleks (Gimnazija, Kolegij i Seminar) dovršen je do 1670.

Senjsko - modruški biskup Ivan Agatić (1617.-1649.) održao je prigodom otvorenja govor na hrvatskome jeziku. Biskup Agatić, podrijetlom Riječanin, ustupio je isusovcima privremeno svoju kuću za stanovanje u blizini danas nepostojeće kapele sv. Barbare u Starom gradu.

Isusovci su došli u Rijeku 1627. godine u doba protureformacije na poziv riječke Općine. Grad sv. Vida je tada bilo naselje s jedva 3.000 žitelja, koje se prostiralo unutar gradskih zidina na površini od oko devet hektara. Lovro Grizogon ili Laurentius Chrysogonus /Lorenzo Grisogogno (Split 1590. - Trst 1650.) bio je prvi rektor isusovačkog kolegija.

PRVI REKTOR

Grizogon je stigao u Grad sv. Vida u kolovozu 1627. s tršćanskim rektorom Rampelionom nakon što se riječka Općina obvezala dati Družbi Isusovoj polovicu riječke desetine, vrt, Sokol kulu za nastavu, godišnje 200 forinti za uzdržavanje nastavnika te za bogoslužje kapelu sv. Roka. Isusovce je izdašno pomagala barunica Barbara Thonhausen, koja im je dala na upravljanje cijelu Kastavsku gospoštiju. Grizogon dužnost rektora obnaša od 1627. do 1633. godine. Nakon odlaska iz Rijeke bio je rektor Ilirskoga, odnosno Hrvatskoga zavoda u Loretu kod Ancone (hrv. Jakin). Od 1639. profesor je moralne teologije u Grazu. Stekao je nadaleko glas kao sastavljač prve mariološke enciklopedije Mundus Marianus u tri golema sveska (Beč, 1646.; Padova 1651.; Augsburg 1712.).

Prvi rektor isusovačke gimnazije bio je Martin Bavčer / Martino Bauzer (Selo na Vipavskem kod Ajdovščine u Sloveniji, 11. studenoga 1595. – Gorica, 23. prosinca 1668.), inače prvi slovenski povjesničar, latinist, autor djela Historia rerum Noricarum et Forojuliensium, koje je kao zbirku deset knjiga pisao između 1657. i 1663. U slovenskom prijevodu Zgodovina Norika in Furlanije, djelo je izašlo u Ljubljani 1991. godine. Bavčer je ušao u isusovački red 1616. u Ljubljani, a u novicijjat je primljen u Brnu. Dužnost rektora riječkog isusovačkog kolegija obnašao je 1638.-1640.; 1652.-1654., a osim u Rijeci boravio je u Grazu i Gorici gdje je također bio rektora Kolegija.

U doba talijanske uprave, tridesetih godina prošlog stoljeća, srušen je isusovački kompleks, a zvonik sv. Vida je "odsječen" od crkve. Od isusovačkog Kolegija ostao je sačuvan jedino portal ugrađen na Kanoničku kuću.

Zahvaljujući upravo Bavčeru do nas je stigla predaja o Presvetom Raspelu koje se danas nalazi na glavnom oltaru katedrale sv. Vida. Iz Raspetoga je potekla krv nakon što se na njega nabacio kamenom izvjesni Petar Lončarić 1296. godine, nezadovoljan što je izgubio novce kockajući pred tadašnjom kapelom sv. Vida.

Veliki potres koji je pogodio Rijeku i Hrvatsko primorje 1750. godine znatno je oštetio isusovački sklop, a kada je papa Klement XIV. ukinuo isusovački red 21. srpnja 1773. na prijedlog cara Josipa II. u sklopu njegovih jozefinističkih prosvjetiljeskih reformi, bila je zapečaćena sudbina isusovaca i njihovog školstva u Rijeci.

UKINUĆE ISUSOVAČKOGA REDA

Isusovački seminar, kolegij, gimnazija te teološki i filozofski fakultet koji su se nalazili u dvokatnom zdanju sjeverno od Crkve svetog Vida, ukinuti su 23. rujna 1773. Zapečaćene su prostorije kolegija i seminara u kojima su se nalazile knjige. Taj vrijedni knjižni fond bio je popisao četiri godine kasnije, kada prelazi u vlasništvo riječke Općine. Katalog knjiga koje su ostavili isusovci sadrži ukupno 1644 naslova u 2570 svezaka.

Isusovački kompleks pripao je 1826. godine riječkoj Općini. Gimnazijska zgrada je predana vojsci, a sredinom 19. stoljeća u Kolegiju je bila smještena hrvatska gimnazija do preseljenja 1882. godine u kuću Adamić na Fiumari. U doba talijanske uprave, tridesetih godina prošlog stoljeća, srušen je isusovački kompleks, a zvonik sv. Vida je "odsječen" od crkve. Od isusovačkog kolegija ostao je sačuvan jedino portal ugrađen na Kanoničku kuću. Na današnjem Klobučaričevom trgu na mjestu isusovačkih građevina niknula je 1934. godine školska zgrada, danas je u njoj Osnovna škola Nikola Tesla, izgrađena prema zamisli arhitekta Bruna Anghebena, prema čijem je projektu podignuta i crkva na Kozali.

Na današnjem Klobučaričevom trgu na mjestu isusovačkih građevina niknula je 1934. godine školska zgrada, danas je u njoj Osnovna škola Nikola Tesla

RIJEČANI DOSTOJANSTVENO ODALI POČAST VUKOVARU

Dostojanstveno i s pijetetom mnogobrojni Riječani odali su počast Herojskom gradu kroz manifestaciju „Vukovar u Rijeci“ koju su jedanaestu godinu u kontinuitetu u srijedu 15. studenog organizirali Katolički skauti Riječke nadbiskupije, Prva sušačka hrvatska gimnazija u Rijeci, Zajednica udruga branitelja iz Domovinskog rata Primorsko-goranske županije i Klub navijača Armada Rijeka.

Vukovarski bojovnici, pripadnici HOS-a i Tigrova Damir Radnić, Viktorin Jurić Paša, Luje Soldić, Emil Pernar te Domagoj Pavić, Vladimir Alf Balgač, Darko Zlodi i Damir Pučak kao predavači, uveličali su obilježavanje 26. obljetnice najtežeg dana u novijoj hrvatskoj povijesti – dana kad je pao grad heroj i počinjen masakr u Škabrnji.

Program „Vukovar u Rijeci“ trajao je čitavog dana. Hrvatski vitezi održali su dva sata povijesti, prvi za učenike Ekonomske škole, a drugi u Prvoj sušačkoj hrvatskoj gimnaziji. Posjetili su i Klub navijača Armada te zajedno s njima upalili svijeće na Kantridi kod spomen-obilježja poginulim herojima iz Armade. Riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić u nadbiskupskom ordinarijatu susreo se s vukovarskim braniteljima i u dvosatnom razgovoru zanimao za događaje povezane uz ove heroje Domovinskog rata.

Središnji dio programa započeo je predavanjem u Svečanoj dvorani Izidora Kršnjavija Prve sušačke hrvatske gimnazije u Rijeci gdje u 19 sati počela prigodna akademija sa svjedočanstvom heroja branitelja Vukovara, pripadnika Tigrova – Vladimira Alfa Balgača i Damira Pučaka.

Uvodnu riječ potpore i zahvale održala je ravnateljica PSHG prof. Đudita Franko, a pjevali su članovi zbora PSHG. U 20 sati kolona gimnazijalaca i uzvanika spustila se u mimohodu sa svijećama u rukama do Mosta hrvatskih branitelja Domovinskog rata i sjedinila pred Mostom s kolonom koja je krenula iz Vukovarske ulice, od murala VUKOVAR predvođena Armadom i braniteljima sa zastavama Hrvatske, Vukovara, Armade i braniteljskih udruga.

O bje kolone, sa istočne i zapadne strane grada Rijeke našle su se u isto vrijeme, u 20.30 na Mostu hrvatskih branitelja Domovinskog rata gdje je održana molitva za sve poginule u Vukovaru i Hrvatskoj koju je predvodio kancelar Riječke nadbiskupije mons. Nikola Imbrišak. Vicerektor Bogoslovnog sjemeništa „Ivan Pavao II.“ u Rijeci vlč. Marko Stipetić zajedno s bogoslovima, župnik župe Uznesenja Blažene Djevice Marije mons. Sanjin Francetić, zajedno sa župnim vikarom vlč. Pavom Đikom i sušačkim župnikom vlč. Sinišom Vujčićem svojim dolaskom i sudjelovanjem podržali su ovaj izniman događaj. Položeno je cvijeće i zapaljene svijeće za sve poginule branitelje. Zapjevala se »Rajska djevo, kraljice Hrvata« te nakon molitve »Bože čuvaj Hrvatsku«. Nakon minute šutnje, članovi KN Armade zapalili su 26 baklji za 26 godina bez zaborava.

Nakon desetog Vukovara u Rijeci, posebno posvećenog dr. Zlatku Tomašiću, ovogodišnje će obilježavanje obljetnice dana koji je zauvijek promijenio Hrvatsku ostati zabilježeno po bakljadi Armade s 26 baklji upaljenih na istočnoj strani Fiumare i riječima Tigra Damira Pučaka, istih koje je ponavljao i preminuli dr. Tomašić: "Nama u ratu najjače oružje je bila puška, a u miru je najjače oružje znanje. Mi smo se izborili puškom za Hrvatsku, a vi nastavite dalje boriti se znanjem, da ne odustajete."

390. obljetnica
isusovačkog
kolegija u
Rijeci

ISUSOVCI BILI POKRETAČI PROSVJETITELJSKE OBNOVE

Riječki
nadbiskup
Ivan Devčić
23. studenog
predvodio je
misno slavlje
u katedrali sv.
Vida kojim je
zaključena
proslava 390.
obljetnice
gimnazijskog
obrazovanja
u gradu
Rijeci. U
propovijedi
se prisjetio
tih početaka
i zasluga
otaca
isusovaca.

Prvi pokretači prosvjetiteljske obnove u našem gradu, ali i u Hrvatskoj, bili su upravo redovnici Družbe Isusove.

Prvi zapisi o dolasku isusovaca u Hrvatsku datiraju iz 1555. godine kada je Dubrovačka Republika zatražila od utemeljitelja Reda sv. Ignacija Loyole da pošalje svoje redovnike u hrvatske krajeve. Četiri godine kasnije prvi dolazi isusovac Nikola Alfons Bobadilla i on utemeljuje Red u Dubrovniku. Družba se u početku bavila pastoralnim radom, pučkim misijama i katehizacijom djece. Ali je neumorno radila i na stvaranju zbirnog djela o crkvenoj povijesti hrvatskih krajeva, poznatog pod nazivom *Illyricum sacrum*. Svojim dolaskom u veće hrvatske gradove isusovci su počeli otvarati svoje gimnazije: najprije u Zagrebu, a potom u Rijeci i u ostalim hrvatskim gradovima (Varaždinu, Osijeku, Požegi i Splitu).

Sve do dolaska isusovačkih redovnika kulturni, odgojni i vjerski život grada Rijeke nije bio na zamjetnoj razini. No, 22. studenog 1627. u riječkoj gimnaziji na Grivici započela s nastavničkim radom trojica isusovaca: Lovro Grizogono, Ivan Bezal (podrijetlom Slovenac) i Franjo Basello. Njih trojica predstavljala su „collegium inchoatum“ (kolegij u nastajanju).

Tih prvih godina rada bilo je ukupno oko 150 učenika. A radilo se prema programu „Ratio studiorum“. Gimnazija se postupno strukturirala na niže i više razrede. U nižim razredima, u kojima su predavali isusovci magistri, nastava se održavala na talijanskom jeziku, a u višim, u kojima su predavali isusovci svećenici, nastava se odvijala na latinskom jeziku. Tadašnjim stanovnicima Rijeke dvojezičnost nije bila nepoznanica jer je talijanski jezik u to vrijeme bio službeni jezik. Ipak, kada je 1699. godine isusovac Juraj Šoić počeo poučavati i na hrvatskom jeziku, uprava kolegija ga je, zbog žalbi riječkih gradskih otaca, morala premjestiti i prekinuti nastavu na tzv. „ilirskom jeziku“. Budući da je naglasak bio na strogoj disciplini rada, temeljitosti u usvajanju znanja, odgojnim vrijednostima i visokim kriterijima pri izboru nastavničkoga kadra (prema pravilu: „čudorednost učitelja treba biti vidljiva u

njegovim učenicima“), vijest o uspješnosti i kvaliteti Gimnazije brzo se širila. Sve se više učenika htjelo upisati u nju, a rastao je i broj onih koji su „izvana“ podržavali njezin rad i izvannastavne aktivnosti (posebno Marijine kongregacije).

Jedna od posebnosti kulturno-odgojnog rada bila je priređivanje školskog kazališta u sklopu kojega su se održavale učeničke, odnosno studentske izvedbe na hrvatskom („ilirskom“) jeziku. Prikazivale su se i šaljive predstave kojima se razveseljavala gradska publika. Takav vid isusovačkoga poticanja kazališnog stvaralaštva kod mladih i senzibiliziranja gradske javnosti za kazališnu umjetnost preteča su današnjem kazališnom radu u gradu Rijeci. Zavidljen djelovanjem isusovaca u Rijeci, tadašnji je senjsko-modruški biskup mons. Ivan Agatić (1570. – 1640.) generalu Reda napisao: „Vaši oci, za samo dvije godine svoga boravka u Rijeci, toliko su toga izveli i tako su obilate plodove ubrali kod svih staleža da bi to čovjek jedva povjerovao.“

Otome da su isusovci uistinu ostavili neizbrisiv trag u mnogim područjima čovjekova stvaralaštva govori također podatak da je 1629. godine u crkvi sv. Roka bila pokrenuta književna akademija koja je bila opremljena bogatom bibliotekom od 2570 svezaka, odnosno 1644 naslova, čime je predstavljala pravo bibliotekarsko blago za cijeli kvarnerski kraj i šire. Knjige isusovačke knjižnice temelj su fonda današnje Sveučilišne knjižnice Rijeka. Svoj iznimno velik prosvjetiteljski doprinos ovi su redovnici dali i na području visokoga školstva i znanosti. Zahvaljujući njima, 1726. godine otvoren je Filozofski fakultet, a 1728. Teološki fakultet u Rijeci. Mnogi hrvatski isusovci istaknuli su se kao vrsni europski i svjetski znanstvenici i istraživači. Među njima je svakako najveće i najpoznatije ime Ruđer Bošković (1711. – 1787.) koji je objavio više od 80 znanstvenih djela iz filozofije, matematike, astronomije i prirodnih znanosti. Nemiran duh isusovaca u želji za „poboljšanjem života i učenja na veću slavu Božju i na opće dobro“ (sv. Ignacije) poticao ih je i na snažnu pastoralnu zauzetost u gradu Rijeci, čemu je dokaz i ova katedrala sv. Vida u kojoj se nalazimo.

(Iz propovijedi nadbiskupa Ivana Devčića)

Ovaj kratki povijesni presjek djelovanja redovnika isusovaca u svijetu i, konkretno, u našem gradu Rijeci pokazuje da vjera i razum, duhovno i svjetovno, nikada nisu bile međusobno suprotstavljene nego objedinjavajuće stvarnosti.

U vremenu intenzivnih priprema našega grada za preuzimanje prestižne titule Europske prijestolnice kulture 2020. neka primjer isusovačke revnosti za vjerskim, kulturnim, odgojnim, obrazovnim i znanstvenim napretkom Grada i društva bude poticajem za nove polete i obnovu. A našim riječkim gimnazijama, Sveučilištu i Sveučilišnoj knjižnici od srca čestitam ovu visoku obljetnicu sa željom da kvalitetom odgoja i obrazovanja, stručnošću profesorskog zbora i promocijom istinskih vrijednosti u svom radu uvijek teže napretku, u duhu isusovačkoga „semper magis“ - uvijek više.

390 godina dviju gimnazija i Sveučilišne knjižnice u Rijeci

Visoka obljetnica seže duboko u povijest kada je prije 390 godina u Rijeci osnovan isusovački kolegij. Slijednice te prve riječke ustanove za obrazovanje danas su Prva riječka hrvatska gimnazija, Prva sušačka hrvatska gimnazija i Sveučilišna knjižnica.

Predsjednica u Sveučilišnoj knjižnici u Rijeci

Ovih 390 godina postojanja triju riječkih obrazovnih institucija bile su dovoljan povod za posjet i pokroviteljstvo predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar Kitarović, pogotovo jer je i sama bila učenica jedne od njih, Prve riječke gimnazije. S obzirom da su temelje visokih obljetnica postavili isusovci, brojna događanja posvećena tom jubileju nisu mogla proći bez visokih predstavnika mjesne Crkve. Riječki nadbiskup Ivan Devčić 23. studenog predvodio je misno slavlje u katedrali sv. Vida koju su također gradili isusovci.

Prva riječka hrvatska gimnazija 390 godina od osnutka proslavila je svečanom akademijom u riječkom HNK Ivana pl. Zajca 22. studenog. Na panel diskusiji 'Obrazovanje – nekad, danas i sutra' sudjelovali su predsjednica Grabar-Kitarović, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti Zvonko Kusić, župan Primorsko-goranske županije Zlatko Komadina te Pero Lučin, bivši rektor Sveučilišta u Rijeci, a raspravu je moderirao HRT-ov voditelj Aleksandar Stanković.

Ravnateljica škole Jane Sclaunich podsjetila je na bogatu prošlost Gimnazije koja je školovala brojne generacije prisutne u svim porama društva, ali i istaknula kako škola ne bježi od suvremenih promjena koje se odnose na korištenje novih tehnologija, interaktivnom provođenju i usvajanju nastavnog gradiva i humanitarnim aktivnostima.

Svečanosti u kazalištu prethodila su brojna događanja kojima su gimnazijalci obilježili obljetnicu: Festival književnosti „Rijeka riječi“, rock koncert te manifestacija „Povratak u srednjovjekovni grad“, u suradnji s Udrugom za oživljenu povijest „Ordo Sancti Viti – Red Svetoga Vida“ i Udrugom ljubitelja fantastike „3. Zmaj“.

Prva sušačka hrvatska gimnazija 23. studenog zaokružila je niz događanja kojima je obilježavana 390. godišnjica, svečanom akademijom i promocijom Leksikona istaknutih učenika

u svečanoj dvorani Gimnazije. Dvorana ime nosi po dr. Izidoru Kršnjavom, ministru obrazovanja krajem 19. stoljeća, čijom je odlukom izgrađena zgrada u kojoj škola i danas djeluje.

Velika obljetnička svečanost dijelom je bila posvećena Ratku Duševiću, profesoru povijesti i latinskoga jezika, čije je životno djelo netom objavljeni „Leksikon istaknutih učenika Gimnazije“. O izdanju u kojem se našlo osamstotinjak bivših učenika Prve sušačke hrvatske gimnazije govorili su urednici - profesor Boris Petković, doc. dr. sc. Maja Polić i prof. dr. sc. Irvin Lukežić s Filozofskoga fakulteta u Rijeci te gosti doc. dr. sc. Marko Medved s Teologije u Rijeci i prof. dr. sc. Ines Srdoč Konestra, također s Filozofskoga fakulteta. Zahvaljujući profesoru Ratku Duševiću Prva sušačka hrvatska gimnazija u Rijeci jedina je škola u Hrvatskoj koja svoj arhiv ima u vlastitoj zgradi i o njemu brine prema svim pravilima i propisima arhivarske struke, uz odobrenje nadležnoga Državnog arhiva u Rijeci.

Sveučilišna knjižnica Rijeka 390 godina od osnutka isusovačkog kolegija svečano je obilježila 23. studenog. Ovu obljetnicu knjižnica također slavi kao svoj početak budući da je oko 1.400 knjiga isusovačkog kolegija temelj njezinog fonda, a ujedno i jedina uglavnom sačuvana isusovačka knjižnica u Republici Hrvatskoj.

Čestitavši Sveučilišnoj knjižnici ovaj veliki jubilej, rektorica Sveučilišta u Rijeci Snježana Prijić-Samaržija istaknula je još jednu bitnu godinu. Naime, tri godine nakon osnivanja isusovačkog kolegija, kolegij dobiva akademske slobode, pa se taj datum vezuje uz početak visokoga školstva u Rijeci. Knjižnica je u Rijeci djelovala daljnjih 146 godina.

Čestitke su uputili i riječki nadbiskup Ivan Devčić, zamjenica primorsko-goranskog župana Marina Medarić, ravnatelj Državnog arhiva u Rijeci u ime Ministarstva kulture Goran Crnković te zamjenik riječkog gradonačelnika Nikola Ivaniš.

Zdravi kroz blagdane

Priredio: dr. Ivan Host

Dolazak božićnih blagdana vrijeme je zajedništva i veselja, a blagdanska trpeza je obično bogatija od svakodnevnice. Za Božić su ljudi oduvijek pripremali najbolju hranu. Mnogi u to vrijeme pretjeraju u hrani i piću i tako nakupe višak kilograma. Držeći se nekoliko savjeta možete ne samo smanjiti kalorije već i izbjeći tipične kalorijske zamke za vrijeme blagdana.

SAVJETI ZA ZDRAV BOŽIĆNI RUČAK

Pokušajte ovaj Božić s malo drugačijim božićnim ručkom: umjesto masnog mesa pripremite dijetno. Ako ne želite ostati bez tradicionalne pečene purice prije jela uklonite kožu, jer sadrži najviše masnoća. Prije nego što se posluži glavno jelo poslužite predjelo - juhu ili salatu. Tako ćete zadovoljiti «prvu glad» - pa ćete pojesti manje glavnog jela. Pijte dosta tekućine tijekom jela - najbolje vode. I to će povećati osjećaj sitosti i umanjiti apetit. Umjesto masnih i prženih priloga, koristite lagane priloge poput riže. Isto tako, umjesto visokokaloričnih kremastih umaka koristite laganije i zdravije alternative.

I za vrijeme deserta mogu se izbjeći kalorijske zamke: nemojte posluživati kremaste masne deserte već umjesto toga poslužite svježije voćne salate ili ukusni sviježi sir s voćem.

Nemojte zaboraviti da osjećaj sitosti počinje 15 do 20 minuta nakon početka obroka. Zato si uzmite puno vremena za jelo. Napravite male pauze između predjela, glavnog jela i deserta. Tako nećete pojesti više nego što vam je potrebno.

KOLAČIĆI SA MANJE KALORIJA

Kolačići su sastavni dio božićnih blagdana. Većina božićnih kolačića sadrži puno maslaca i šećera. No s nekoliko savjeta možete jednostavno smanjiti kalorije tijekom pečenja kolačića. Koristite integralno brašno umjesto pšeničnog brašna za pečenje. Integralno brašno sadrži više vitamina i vlakana, što je dobro za probavu.

Maslac je čest sastojak božićnih kolača, ali znamo da je prepun zasićenih masti - tj.

tkz. loših masti. Nema potrebe da ga u potpunosti izbacite iz upotrebe, ali je dobra ideja da njegovu količinu držite pod kontrolom. Pronađite recepte u kojima je maslac zamijenjen s raznim drugim sastojcima. Isto tako punomasno mlijeko i mliječne proizvode koji idu u kolače zamijenite sa malomasnim varijantama.

Kod pečenja kolača se preporuča smanjiti u receptu preporučenu količinu šećera - obično su kolačići još uvijek sasvim dovoljno slatki. Osim toga izbjegavajte ukrašavanje pečeni kolačića raznim šecernim preljevima osim tamnom čokoladom - i tako se lako može uštedjeti kalorije. Ako ne želite propustiti čokoladnu glazuru, ukrasite samo dio kolačića. I još nešto : Ispecite što manje kolačiće - tako ćete moći pojesti više kolačića bez konzumiranja više kalorija.

KRETANJE NAKON JELA

Svi koji se redovito kreću tijekom blagdana, i to pogotovo nakon jela, mogu lako izbjeći neugodne dodatne kile. Uz to će poboljšati i probavu. Zbog povećane potrošnje energije kretanjem se kalorije obilnijih blagdanih obroka lako potroše i ne skladište se u organizmu. Zato se u primorju prošetajte uz more ili u gorskim krajevima izađite na snijeg.

SVE, ALI UMJERENO

Ako ne morate držati dijetu zbog nekog drugog zdravstvenog razloga (npr. šećerna bolest, problemi sa žuči ...) onda je za vas, za vrijeme blagdana, što se tiče hrane praktički sve dozvoljeno - ali samo u umjerenim količinama! Ako se držite ovog načela, moći ćete tijekom božićnih blagdana jesti sve što želite, a i dalje ćete se dobro osjećati, biti u formi i osjećati se zdravo tijekom blagdana. Za vrijeme blagdana se dakle ne trebate u potpunosti odreći raznih slatkiša i poslastica poput božićnih kolačića i orehnjača. Međutim, uživajte u tim poslasticama polako i umjereno.

*Blagoslovljen Božić te puno zdravlja,
radosti i uspjeha u Novoj 2018. godini
želi Vam
dr. Ivan Host.*

Nekoliko jednostavnih savjeta koji će vam pomoći da uživate u obrocima za vrijeme blagdana bez konzumiranja previše kalorija.

- Orašasti plodovi ne smiju izostati s blagdanskog stola: orasi, bademi, lešnjaci. Oni sadrže prehrambeno visoko vrijedne sastojke. No, budući da su ujedno i prave kalorijske bombe, treba ih jesti u umjerenim količinama.

- Pijte najmanje dvije litre tekućine dnevno, po mogućnosti vodu ili nezaslađene čajeve. Dovoljna količina tekućine pomaže probavi i neophodna je za mijenu tvari. Stvara osjećaj sitosti i tako smanjuje i zaustavlja apetit.

- Za čokoladne glazure koristite tamnu čokoladu koja sadrži visoki postotak kakaa. Kakao je zdrav prirodni antioksidans i pomaže boljoj regulaciji krvnog tlaka.

- Koristite kolačiće pripremljene s manje šećera i maslaca koji imaju manje kalorija.

- Umjesto sve prisutnih kolačića češće posegnite za svježim ili suhim voćem. Uživajte u mandarinama, narančama, kiviju ili jabukama - pečene jabuke npr., su stari, ali izvrstan desert. Suho voće kao npr. suhe smokve, marelice, sušeni prstenovi od jabuka su, iako kalorični, ipak puno pogodniji za jelo od slatkiša.

SPAJATI TRADICIJU I NOVE SUVREMENE SKLADBE

Piše: Andrejka Srdoč

Kao glazbenici, svećenici, znanstvenici i katolici koji volimo gregorijansko pjevanje i svetu polifoniju, koje je često hvalilo i preporučivalo Učiteljstvo, vjerujemo u reafirmaciju toga nasljeđa zajedno s modernim svetim skladbama na latinskom ili narodnim jezicima, ukoliko su inspirirane na ovim velikim tradicijama

NAPUTAK MUSICAM SACRAM

27. Između punog i svečanog oblika liturgijskog obreda u kojima se zaista pjeva što treba pjevati i najjednostavnijeg oblika kod kojeg nema pjevanja može biti više stupnjeva, prema tome da li se pjevanju daje više ili manje mjesta. Ipak, kad se izabiru dijelovi koji će se pjevati, neka se ispočetka uzmu oni koji su po svojoj naravi važniji, naročito oni koje svećenik ili službenici pjevaju a puk odgovara, ili ih pak imaju pjevati zajedno svećenik i puk. Ostalo što pjeva samo puk ili samo zbor pjevača, dodaje se postupno.

Pedeseta obljetnica naputka *Musicam sacram* prigoda je ponovno promišljati vrijednost glazbe kao dara kojim zajednica proniče u slavljeni otajstvo. Donosimo prijedloge za pozitivne promjene koje su predložili glazbenici u izjavi „Cantate Domino canticum novum“ objavljenoj u ožujku 2017. u Rimu. Prijedlozi su ponuđeni u „poniznu duhu“ (in spiritu humilitatis), s namjerom oporavka dostojanstva liturgije i njezine glazbe u Crkvi.

Kao glazbenici, svećenici, znanstvenici i katolici koji volimo gregorijansko pjevanje i svetu polifoniju, koje je često hvalilo i preporučivalo Učiteljstvo, vjerujemo u reafirmaciju toga nasljeđa zajedno s modernim svetim skladbama na latinskom ili narodnim jezicima, ukoliko su inspirirane na ovim velikim tradicijama; tražimo konkretne korake za promoviranje posvuda, u svakoj crkvi na svijetu, tako da svi katolici mogu pjevati hvale Bogu jednim glasom, jednim duhom, jednim srcem i jednom zajedničkom kulturom koja nadilazi sve razlike. Vjerujemo u reafirmaciju važnosti orgulja u svetoj liturgiji sa sviračima koji svojom sposobnošću mogu dići srca Gospodinu i savršeno podržavati pjesmu zborova i puka.

Čini se da je potrebna izobrazba za dobar ukus u glazbi i liturgiji koja bi morala početi od mladih. Često neki odgajatelji bez glazbene pripreve misle da dječaci i djevojčice nisu sposobni prepoznati istinsku umjetnost. To je veoma daleko od istine... Primijetili smo iz vlastitog iskustva kako djeca počinju cijeniti i razvijati najdublju vezu s Crkvom kad su izložena repertorijima inspiriranim na tradiciji.

Moramo dati mjesto glazbenicima laicima koji su dobro formirani u svijetu glazbe i umjetnosti. Biti stručan glazbenik za liturgiju traži duge godine studija. Ovaj status „profesionalni“ mora biti prepoznat, poštovan i promoviran u praksi. Govoreći o tome, najiskrenije se nadamo da će Crkva nastaviti raditi protiv očigledne i suptilne forme klerikalizacije, tako da laici mogu ponuditi svoj puni doprinos u području u kojem svećeništvo nije uvjet.

Inzistiranje na repertoriju visokoga nivoa i na osobama s najvi-

šom stručnom spremom mora biti posebno naglašeno u katedralama i bazilikama. Biskupi u svakoj dijecezi morali bi uzeti barem jednoga dobro pripremljena maestra-zborovođu i orguljaša koji bi slijedili jasne odredbe kako izvoditi izvrsnu liturgijsku glazbu u katedralama ili bazilikama i koji bi znali na jasan način kombinirati i spajati tradiciju i nove, suvremene skladbe...

Predlažemo da se u svakoj bazilici i katedrali ohrabre i uvedu jednom tjedno mise na latinskom jeziku (prema jednom obliku iz Rimskog obrednika), da se na taj način ostane u kontaktu s našom liturgijskom kulturom, umjetničkom i teološkom baštinom... Osim toga, svaka župa morala bi biti potaknuta da svake nedjelje ima cijelu pjevanu misu.

Papa Franjo u svojoj enciklici *Svetlo vjere* povezuje prošlost i budućnost: „Istina je da će, kao odgovor na Riječ koja prethodi, Abrahamova vjera uvijek biti spomen-čin. No ipak taj spomen nije zastavljen i zakopan u prošlosti, nego, budući da je to obećanje, može se otvoriti prema budućnosti, osvijetliti korake na putu. Na taj se način vidi kako je vjera kao spomen budućega, *memoria futura*, usko povezana s nadom.“ (*Lumen fidei*, 9). To sjećanje, taj spomen, to nasljeđe (baština) koje je naša katolička tradicija nije samo nešto iz prošlosti. To je još uvijek jedna vitalna snaga sadašnjosti, a bit će uvijek dar ljepote i za buduće naraštaje. „Pjevajte Gospodinu jer stvorio divote, neka je to znano po svoj zemlji! Kličite i radujete se, stanovnici Siona, jer je velik među vama Svetac Izraelov!“ (Iz 12, 5-6).

U svojem obraćanju 4. ožujka na međunarodnoj konferenciji u organizaciji Papinskoga vijeća za kulturu, povodom pedesete obljetnice upute *Musicam sacram*, čak je i papa Franjo priznao „da ponekad prevladavaju određeni mediokriteti, površnost i banalnost, na štetu ljepote i intenziteta liturgijskih slavlja“.

(Preuzeto iz Sveta Cecilija, Časopisa za sakralnu glazbu, članak preveo M. Martinjak, broj 1-2. god. 2017. str. 3-8.)

DJELO SV. DJETINJSTVA

“Djeca pomažu djeci”

Piše: Andreja Škarabot Kunštek

Djelo sv. Djetinjstva jedno je od 4 Papinskih misijskih djela. Geslo je „Djeca pomažu djeci“. Ovo misijsko djelo pomaže djecu u misijskim zemljama Afrike, Azije, Južne Amerike, Oceanije i Europe. Djelo sv. Djetinjstva je najstarija i najveća organizacija djece, koju je osnovao biskup Charles de Forbin-Janson davne 1843. godine u Nancyu - Francuska.

Za osnivanje Djela sv. Djetinjstva biskupu Charlesu pomogli su misionari u Kini koji su mu prenosili vijesti o stradanjima djece koja umiru od gladi zbog velikog siromaštva u njihovim obiteljima. Čuvši te vijesti biskup saziva djecu Pariza i predlaže im plan za pomoć i spašavanje vršnjaka u dalekoj Kini. Plan je bio da se svaki dan izmoli Zdravo Marija, te svakog mjeseca daruju jedan novčić za potrebe svojih vršnjaka u Kini. Djeca su to prihvatila radosno i s oduševljenjem te je tako nastalo Djelo svetog Djetinjstva.

Papinsko misijsko Djelo sv. Djetinjstva danas djeluje u više od 100 zemalja. Svake godine, djeca preko Djela sv. Djetinjstva pomognu oko 5 milijuna svojih vršnjaka koji žive u misijskim zemljama Afrike, Azije, Južne Amerike, Oceanije i Europe.

U Hrvatskoj se Djelo sv. Djetinjstva slavi 6. siječnja na blagdan Bogojavljenja - Tri kralja. Sva prikupljena novčana sredstava tog misijskog djela raspodjeljuju se najpotrebnijim projektima za djecu cijelog svijeta.

BOŽIĆ BLAGDAN MIRA

ANĐEO MIRA

Anđeo im reče: „Ne bojte se! Evo javlam vam Blagovijest, veliku radost za sav narod. Danas vam se u gradu Davidovu rodio spasitelj - Krist Gospodin. Eno vam znaka, naći ćete novorođenče povijeno gdje leži u jaslama.“

Tako Luka, grčki evanđelist, naviješta za Božić kod mise polnoćke Isusa, onoga koji donosi mir čitavom svijetu, bez oružja, jedino svojom ljubavlju i naviješta radost rodio nam se Spasitelj. Kad se rodio, anđeli su navijestili svijetu mir na zemlji.

TKO SU ANĐELI?

Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva kaže da su anđeli (grč. Aggelos – vjesnik) nevidljiva bića, Božji navjestitelji i služitelji, njegovi glasnici, prenositelji ili izvršitelji njegove volje na zemlji, među ljudima. Tada se pojavljuju u vidljivome ljudskome liku.

Biblijska angelologija razlikuje anđele po funkcijama i hijerarhiji, a predočuje ih kao nebesku vojsku ali im ne utvrđuje broj. Tek od VI. stoljeća s Dionizijem Areopagitom, angelologija postaje sustav, a broj se anđeoskih vrsta fiksira na devet kanona podijeljenih na tri reda hijerarhije.

ANĐELI MIRA U BOŽIĆNOJ PRIPOVIJESTI

Anđeo mira igra važnu ulogu i prenosi pastirima Radosnu vijest da se rodio Spasitelj - Krist Gospodin (Lk 2, 11). i odjednom se anđelu pridruži silna nebeska vojska moleći i slaveći Boga i govoreći: Slava na visinama Bogu i na zemlji svim ljudima miljenicima njegovim (Lk 2, 13). anđeli povezuju nebo sa zemljom. Otvaraju nam nebo i našem životu daju nebeski sjaj. Kad je anđeo Gospodnji došao k pastirima, obasjala ih je slava Gospodnja, sjajno svjetlo. Njihov život postaje svjetliji i zdraviji.

Reakcija pastira jest strah, prestrašenost. Oni u anđelu osjećaj Božju sjajnu, ali i moćnu prisutnost. No, Anđeo od njih odagna strah i javlja im veliku radost. Anđeli su glasonoše radosti. Oni u našu tužnu svakodnevicu donose nešto od radosti koja u Božjoj spasonosnoj blizini ima svoj pravi izvor.

Anđeli povezuju nebo sa zemljom. Božićne slike anđela odišu dahom lakoće, radosti, želje za životom. Anđeli nam posreduju djetinju radost, da pred Bogom smijemo biti i Boga hvaliti. Zato naše poznate Hrvatske božićne popijevke spominju anđele 23 puta.

ŠTO NAM BOŽIĆNI ANĐELI MIRA PORUČUJU ZA BOŽIĆ?

Poznati njemački angelolog, benediktinac i psiholog Anselm Grun kaže da anđeli govore i nama danas za Božić. Dopusti im da ti kažu da se Bogu sviđaš. Možda tada i ti dobiješ krila i dignješ se njima iznad sive stvarnosti tako da se i nad tobom otvori nebo. Među mnogim anđelima na božićnim slikama sasvim sigurno nalazi se jedan anđeo koji je određen za tebe, jedan koji će samo tebi javiti veliku božićnu radost da ti se rodio Spasitelj. On je Mesija koji će te osloboditi okova koji te sapinju i prijeće u životu, Gospodin koji stoji uz te, koji ti pomaže da tvoj život uspije.

Ako te zanima angelologija preporučam ti da u katoličkoj knjižari Verbum u Rijeci nabaviš Anselma Gruna i njegove knjige o anđelima. To može biti i lijepi božićni poklon za prijatelje.

Poštovani čitatelju lista Zvona, želim ti i obitelji u tvom domu, djeci, mladima i starijima, bolesnima i osamljenima uz božićne anđele mir i sretan Božić i blagoslovljenu Novu godinu.

mons. Dinko Popović.

Bartol Kašić – prvi gramatik hrvatskoga jezika

Piše: Zrinka Frković

Osam vrlo uglednih kardinala sastalo se na sjednici u Rimu u 9 sati navečer 31. siječnja 1600. O tome je sačuvan i pismeni zapis. Raspravljalo se o važnosti „ilirskog jezika“ koji se „prostire“ od Jadrana do Crnoga mora. Tom je jeziku jasno određeno ime. Na latinskom, službenom jeziku Rimske crkve, bilo je to ime *lingua Illyrica*, a na hrvatskome jeziku, slovinski jezik. Bio je to sudbonosan trenutak u povijesti hrvatskoga književnog jezika.

Mladi isusovac, Pažanin Bartol Kašić, isticao se poznavanjem gramatike, dakako latinske, i sigurnim poznavanjem svoga materinskog jezika. Njemu je sa samog crkvenog vrha povjeren zadatak da napiše gramatiku hrvatskoga jezika. Bio je to zadatak koji se nije mogao odbiti jer je došao, kako kaže autor u svojoj Autobiografiji „od onih čijoj se volji nije dopušteno protiviti.“

I ntenzivno bavljenje uređivanjem hrvatskoga jezika ostvareno je najviše aktivnostima Družbe Isusove. Isusovci su 1580. osnovali Ilirski kolegij u Loretu, a 1599. Akademiju ilirskoga jezika u Rimskom isusovačkom Kolegiju. U jednoj i drugoj ustanovi sustavno se njegovao i proučavao hrvatski jezik s nastojanjem da isusovački đaci ovladaju njime. Trebat će im u njihovu dušobrižničkom i misionarskom radu u našim krajevima pod Turcima.

ZADATAK KOJI SE NIJE MOGAO ODBITI

Mladi isusovac, Pažanin Bartol Kašić, bio je učenik na objema akademijama, a na Rimskoj, već vrlo mlad, bio je i nastavnik. Isticao se poznavanjem gramatike, dakako latinske, i sigurnim poznavanjem svoga materinskog jezika. Njemu je sa samog crkvenog vrha povjeren zadatak da napiše gramatiku hrvatskoga jezika. Bio je to zadatak koji se nije mogao odbiti jer je došao, kako kaže autor u svojoj Autobiografiji „od onih čijoj se volji nije dopušteno protiviti.“ Ne imajući nikakvih prethodnika u izradi takva priručnika, prihvaća se, dakle, (u 25. godini života!) pisanja gramatike. Uzore je potražio među latinskim gramatičarima, ali se prema njima odnosio kritički i slobodno. Kao rođenom čakavcu bilo mu je teško zanemariti bogato čakavsko književno naslijeđe, pa se njegov izbor „općenoga jezika“ uz najraširenije štokavsko narječje (koje on naziva „bosanskim jezikom“ i najljepšim narječjem „ilirskog jezika“) temelji i na čakavskom narječju.

Za tu gramatiku Kašić je smislio latiničku grafiju. Svaki hrvatski glas piše uvijek istim latinskim slovom ili skupinom slova: dvoslovom ili čak troslovom. Toj svojoj vrlo uspjeljoj grafiji ostao je vjeran do kraja svoga pisanja. Gramatika je tiskana 1604. pod nazivom „Institutiones linguae Illyricae“. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Zagrebu objavio je pretisak Kašićeve gramatike 2002. pod nazivom Osnove ilirskoga jezika.

GORUĆE SRCE KAŠIĆEVO

Osim u gramatici Kašić je još u nekim disciplinama dao važan doprinos. Njegov Hrvatsko-talijanski rječnik prvi je u nizu cjelovitih rječnika. Njegova Venefrida prva je hrvatska tragedija. Kašić je nadalje prvi prevoditelj cjelovite Biblije (na žalost nije dobio dopuštenje da tiska to djelo, koje otisnuto tek 2000.!) i prvi sastavljač cjelovitog obrednika (Ritual rimski) koji se 300 godina službeno upotrebljavao u svim svetim obredima i „kojim je postavio temelj zajedničkom liturgijskom, a to znači i književnom jeziku za sve Hrvate“ (Josip Bratulić).

Na rad su ga poticali (iščitavamo iz njegove Autobiografije) unutrašnji žar i trajna želja da svojim radom pomaže svome narodu, koji je pod tuđinskim jarmom trpio najveće nevolje. O tome Rafo Bogišić kaže: „Trebalo imati na umu poznatu istinu da se Kašić nakon dugogodišnjeg boravka izvan svoje domovine vratio u nju ne zaboravivši svoje podrijetlo nego i potpuno svjestan gdje su mu korijeni i gdje je mjesto na kojem mora djelovati, kojoj zemlji i kojem narodu pripada i kome mora posvetiti svoj rad.“

Slunj, Saborsko

26. OBLJETNICA PROGONSTVA

U četvrtak 16. studenog u Slunju je održana dostojanstveno obilježavanje 26. obljetnice od progona Slunjana iz svog ponosnog grada. Sve je započelo komemoracijom kod spomenika poginulim braniteljima u gradskom parku. Nakon polaganja vijenaca od strane najviših državnih predstavnika, molitvu odrješena su predvodili vojni kapelan don Milenko Majić i župnik i dekan slunjski mons. Mile Pecić. U ime predsjednika Vlade vijenac je položio ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, u ime predsjednice RH Kolinde Grabar Kitarović bojničar Jožef Štignjedec a u ime predsjednika Hrvatskog sabora Gorana Jandrokovića saborski zastupnik Tomislav Lipošćak.

Zatim je središtem grada slijedila kolona sjećanja do mjesta pogibije trojice redarstvenika kojima je ukazana počast paljenjem svijeća. Slijedila je sveta misa koju je predslavio župnik i dekan slunjski mons. Mile Pecić. U svom emotivnom obraćanju pošto je i sam bio sudionik povijesnih događanja, egzodusa, zarobljenstva, progona i povratka u svoj grad, poručio je da su ovo dani sjećanja na hrabrost i vjeru pred 26 godina, kada nam je Bog dao zadaću da budemo graditelji boljeg kraljevstva već sada na zemlji. Jer smisao života je živjeti za druge, a branitelji su pred 26 godina pokazali vrhunac stvaranja tog Božjeg kraljevstva zna zemlji jer su dali živote za svoje bližnje.

Na koncu su svi u kino Sali Pučkog učilišta Slunj nazočili satu povijesti pod nazivom „Da se ne zaboravi“ na kome su svoja potresna svjedočanstva iznijeli akteri tadašnjih zbivanja, zapovjednik specijalne policije Branko Čačić, zapovjednik ZNG-a Vlado Katić i medicinska sestra Marijana Oštrina Jareb koja je preživjela pakao zarobljenstva i maltretiranja u okupiranom Slunju do početka 1992. godine. Sve je bilo popraćeno potresnim slikovnim materijalom Vlade Butine, a na kraju je priznaje počasnog građanina grada Slunja iz ruku predsjednika gradskog vijeća Ivana Bogovića i gradonačelnika Jure Katića dobio ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved.

U herojskom i patničkom mjestu u župi Saborskom 26. obljetnica tragičnog događaja i pada ovog mjesta u neprijateljske ruke obilježena je subotu 12. studenog. Obilježavanje je počelo komemoracijom kod spomen obilježja, golubice i nastavljeno misom za sve žrtve Saborskog u župnoj crkvi sv. Ivana Nepomuka koju je predslavio domaći župnik dr. fra Draženko Tomić. Svečanost su uzveličali izaslanik predsjednika Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, izaslanik predsjednice republike general bojničar Mladen Markač, karlovački župan Damir Jelić te brojni gradonačelnici i načelnici susjednih gradova i općina kao i predstavnici braniteljskih udruga i školska mladež.

Na komemoraciji su pročitana imena svih 51 poginulih a karlovački župan Damir Jelić je poručio da tragični studeni u cijeloj Hrvatskoj od Saborskog, preko Slunja do Vukovara podsjeća na temelje hrvatske države, ali i odgovornost da ju očuvamo.

Nakon mise u zgradi osnovne škole mogla se razgledati izložba u organizaciji Ženske akcije Saborsko o stradanjima Saborčana u Domovinskom ratu pod nazivom „Saborsko da se ne zaboravi“.

Slunj, vojni poligon Eugen Kvaternik

VOJNI BISKUP BOGDAN BLAGOSLOVIO NOVU CRKVU BL. IVANA MERZA

U petak 8. prosinca vojni biskup mons. Jure Bogdan predvodio je veliko slavlje blagoslova novopodignute crkve bl. Ivana Merza na vojnom poligonu Eugen Kvaternik kod Slunja, odnosno središtu za borbenu obuku HKoV. Nakon što je osnovana vojna kapelanija koja godinama duhovno skrbi o vojnicima na najvećem vojnom vježbalištu Hrvatske vojske, gradnjom crkve ta je skrb dobila najvišu dimenziju.

Svečanost blagoslova počela je procesijom od zgrade zapovjedništva pa do novosagrađene crkve u kojoj su na čelu sudjelovali vojnici koji su nosili kip bl. Ivana Merza, zaštitnika vojne kapelanije. Iza su išli za brojni svećenici i vojni kapelani s vojnim biskupom mons. Jurom Bogdanom, križevačkim vladikom Nikolom Kekićem te civilnim vlastima na čelu s ministrom hrvatskih branitelja Tomom Medvedom, te na kraju nepregledna kolona vojnika. Zbor Hrvatske ratne mornarice „Sv. Juraj“ pjevao je litanije, a svojim liturgijskim pjevanjem dao je posebnu dimenziju svečanosti. Primljene ključeve nove crkve vojni biskup Bogdan simbolički je predao vojnom kapelanu vlč. Milenku Majiću. Na početku je mons. Jure Bogdan blagoslovio crkvu i njen inventar, a prije euharistije i oltar.

Na kraju mise vojni kapelan Milenko Majić zahvalio je mnogima na sve-srdnoj pomoći, moralnoj i materijalnoj, od visokih časnika do pojedinaca i tvrtki. Biskup Bogdan poželio je da ova crkva bude mjesto susreta s Bogom te da brave i ključevi ne zahrđaju!

Z. R.

Ogulin

80 GODINA FRANJEVACA

U ogulinskom samostanu „Sv. Franje Asiškog“ franjevac trećoredaca glagoljaša, u kapeli Krista kralja 26. studenog svečano je proslavljen nebeski patron kapele i zaštitnik samostana koji je bio u znaku velike prošla ve, 80 godina nazočnosti franjevaca u Ogulinu. Misno slavlje predslavio je provincijal franjevaca trećoredaca glagoljaša fra Ivo Martinović u suslavlju gvardijana samostana i župnika župe bl. A. Stepinca fra Petra Grubišića, župnika Ogulina Josipa Štefančića te više svećenika ogulinskog dekanata i subraće franjevaca. Glazbom je misu animirao mješoviti zbor uz orguljsku pratnju maestra Josipa Magdića i gitarsku pratnju dr. Tihomira Beline.

Provincijal se na početku mise prisjetio najznačajnijih trenutaka proteklih 80 godina djelovanja franjevaca u gradu podno Kleka. „Naš dolazak u Ogulin bio je 1937. godine na molbu tadašnjeg župnika, prečasnog Dragutina Kukulja. Iste godine, 14. listopada, blagoslovljeni su samostan i prva kapelica - uz glavni ulaz, u sobi s lijeve strane, na uglu kuće. Gospodarska zgrada je kasnije preuređena u novu, sadašnju kapelu koja je blagoslovljena 19. rujna 1938.; blagoslovio ju je senjsko-modruški biskup dr. Viktor Burić. Od tada do danas, dakle tijekom osamdeset godina, ova je kapela bila mjesto na kojem su fratri i vjernici molili i slavili Gospodina. U tom razdoblju dogodila su se dva rata - Drugi svjetski rat i Domovinski rat, mnoge poplave, bolesti i razne druge poteškoće. Ovdje je 8. prosinca 1941. godine osnovano i do danas djeluje bratstvo Franjevačkoga svjetovnog reda. Osim što je župnik Kukulj povjerio fratrima brigu oko Katoličke mladeži, Katoličke akcije, križara i druge aktivnosti, fratri su pomagali u mnogim župama. U vrijeme Domovinskog rata bili su na raspolaganju izbjeglicama i prognanicima na Bjelolasci. Djelovali su i u mnogim drugim mjestima Ličko-senjske i Karlovačke županije i Gospićko-senjske biskupije.

Kako je na kraju poručio gvardijan fra Petar Grubišić, odlukom kapitula franjevaca trećoredaca glagoljaša budućnost samostana je upitna zbog nedostatka redovničkih zvanja i odlaska postojećih kadrova u samostane s većim pastoralnim prioritetima. Nakon mise brojni vjernici zadržali su se na agapeu sa svećenicima u dvorištu i prostorijama samostana.

Zvonko Ranogajec

Ogulin

CARITAS DARIVAO POPLAVLJENE OBITELJI BIJELOM TEHNIKOM

Ravnatelj Caritasa Gospičko-senjske biskupije vlč. Luka Blažević boravio je 27. studenoga u Ogulinu te je uručio kućanske aparate najugroženijim obiteljima u nedavnoj poplavi u ovom gradu. U nazočnosti župnika župe Sv. Križa iz Ogulina vlč. Josipa Štefančića, gradonačelnika Ogulina Dalibora Domitrovića i predsjednika gradskog vijeća Željka Stipečića predstavnicima 10 obitelji najugroženijih u poplavama potpisali su izjave o preuzimanju perilica, hladnjaka, zamrzivača i štednjaka od strane tvrtke Elektrotrade iz Ogulina koja se i sama niskim cijenama uključila u pomaganje nesrećenicima. Pri tome treba istaknuti da je pomoć pružena najugroženijim obiteljima neovisno o njihovoj vjerskoj ili nacionalnoj pripadnosti.

Kako je istaknuo ravnatelj Blažević cilj je da novac od kupnje ostane u gradu Ogulinu te im je zadovoljstvo da nakon sanacije poplavljenih stambenih prostora mogu pomoći nekim obiteljima nabavkom kućanskih aparata. Župnik Štefančić je istaknuo da će se o količini donacija rješavati i pomoć ostalim obiteljima koje su doživjele štete u nedavnoj poplavi.

Nakon što je u nedjelju, 17. rujna Ogulin pogodila katastrofalna poplava, među prvima se u pomoć uključila Gospičko-senjska biskupija i župa Sv. Križa Ogulin s pomoći u hrani tisućama konzervi svim službama koje su sudjelovale u prevenciji šteta (HGSS-u, vatrogascima, te volonterima koji su punili vreće s pijeskom), dok su se članovi Župnog pastoralnog vijeća uključili u pomoć najugroženijima oko sanacije poplavljenih stambenih prostora. Time je Crkva na djelu pokazala pravovremenost svog djelovanja i solidarnost i pomaganje potrebitima u nevolji.

Z. Ranogajec

Lički Osik

ŽELJKA MARKIĆ O IZAZOVIMA I PERSPEKTIVAMA DANAŠNJE OBITELJI

U pastoralnom centru župe sv. Josipa u Ličkom Osiku 2. prosinca održan je redoviti godišnji susret svećenika i volontera župnih Caritasa Gospičko-senjske biskupije. Središnje predavanje na temu „Obitelj danas-izazovi i perspektive“ održala je liječnica, novinarka i poduzetnica Željka Markić. Susretu je uz gospičko-senjskog biskupa Zdenka Križića koji je na početku biranim riječima predstavio Željku Markić nazočilo preko 50 sudionika, svećenika i župnih volontera caritasa dok je pozdravne riječi na početku uputio ravnatelj Caritasa Luka Blažević.

„Bez caritasa mnogi bi bili još siromašniji i zato zahvaljujem njegovim volonterima za ono što su činili, čine i što će činiti“, poručio je na početku biskup Križić.

Željka Markić definirala je današnje vrijeme kao vrijeme velikih izazova i promjena jer više ne živimo u svom mikrosvijetu nego smo izloženi intenzivnim utjecajima koji znaju biti pogubni za današnje obitelji i odgoj djece. Istaknula je tri značajna momenta važna za svaku obitelj. Prvi je egzistencijalni po kome trebamo obiteljima osigurati dostojanstvo rada i socijalne sigurnosti. Time ćemo mlade ohrabriti na roditeljstvo

koje je velika škola nesebičnosti. Trebamo stvarati društvenu klimu u kojoj će obitelj biti važna i da je svako dijete dar. Drugi važan moment je društveno zalaganje za obiteljski zakon jer smo mi kao vjernici odgovorni za sve zakone i društvene aktivnosti te svatko u svojoj domeni treba raditi i djelovati. Konačno, mi trebamo raditi na sebi osobnim svjedočenjem a posebno odgajanjem djece da bi dobili smisao života.

Na kraju je izvješće o godišnjem radu biskupijskog Caritasa podnijela voditeljica ureda Kata Matanić. Istaknula je brojne aktivnosti biskupijskog Caritasa uz posebno težište na podjelu hrane potrebitim obiteljima kojima se pomaže svaka dva mjeseca. Pri tome je najveća uloga trgovačkog lanca Lidl kao i Vladi RH. Caritas je proveo akciju Mir i dobro s podjelom 7 kamiona odjeće, obuće, namještaja i hrane, obilježio je Dan života i Dan bolesnika a sprovedena je akcija Misericord. Caritas Gospičko-senjske biskupije sedmu je godinu za redom vlastitim sredstvima proizveo krumpira kojim su opskrbljene caritasove kuhinje diljem Hrvatske. Osim toga u cilju potpore proizvođačima jabuka i mandarina podijeljeno je 12 tona jabuka i mandarina. Osim toga pomogao je poplavljenima u Ogulinu s kućanskim aparatima. Caritas je 15. puta sudjelovao u akciji Za tisuću radosti, a na nedjelju Caritasa 10 potrebitih obitelji je dobilo po 2 i pol tisuće kuna. a sudjelovalo se i u nabavi električnih invalidnih kolica za potrebitu djevojčicu.

Zvonko Ranogajec

Plitvice: biskupijski susret čitača u liturgiji

MI KRŠĆANI SMO U POBJEDNIČKOM TIMU

U pastoralnom centru Marije Majke Crkve na Mukinjama na Plitvicama 18. studenog održan je redoviti godišnji susret čitača u liturgiji Gospičko-senjske biskupije. Susret, inače 11. po redu započeo je molitvom Trećeg časa koji je predvodio generalni vikar Gospičko-senjske biskupije mr. Marinko Miličević. Središnju temu „Služba čitanja u očima vjernika“ održala je poznata hrvatska teatrologinja i profesorica Umjetničke akademije u Osijeku dr. Sanja Nikčević u nazočnosti preko 50 sudionika susreta iz svih dekanatskih središta kao i više svećenika.

Nakon što je prenijela vlastita duhovna iskustva i duboki doživljaj vjere koji je osjećala proteklih ljetnih odmora u pastoralnom centru na Baškim Oštarijama uz duhovno vodstvo vlč. Marinke Miličevića koji je voditelj duhovnih obnova, dr. Nikčević, koja se bavi odgajanjem glumaca i lutkara te teorijom i poviješću kazališta kao i kritikom, sudionicima je ukratko objasnila tehničke detalje vezane za iznošenje riječi Božje na misama. To nije scenski nastup, već susret s riječju Božjom i osobno obogaćivanje svakog čitača.

Dr. Nikčević je zatim progovorila o stanju i tendencijama u razvoju kazališta u nas i u svijetu pri čemu se mi katolici često žalimo da nas napadaju, no mi opstajemo preko 2000 godina i mi kršćani smo u pobjedničkom timu. Baveći se kazalištem u Osijeku, za razliku od Zagreba, mogu biti ono što jesam, na svom uredu imam križ, na što mi nitko ne prigovara. Primjer je to da Bog preko nas gradi vrata milosrđa. Od 1945. na ovamo, kada je u kazalištu prevladao sekularistički svjetonazor, dotadašnji teatar, koji se razvijao od antike pa sve do sredine 20. stoljeća, je ustuknuo.

Po uzoru na antiku, kazalište mora biti sveto, dobro, lijepo i korisno, dok danas sekularizam izbacuje sve afirmativno. Ne smijemo odustati u stvaranju lijepe, dobre, svete i korisne umjetnosti pogotovo jer smo u pobjedničkom timu, zaključila je dr. Nikčević.

Na koncu je održana kraća rasprava u kojoj su sudionici susreta zahvalili dr. Nikčević na optimističnim riječima i nadom i vjerom u bolje sutra.

Z. Ranogajec

DODJELA NAGRADE ZA RAZVOJ VOLONTERSTVA „OTISAK SRCA“

Predstavnici Katoličke osnovne škole „Josip Pavišić“ u Rijeci su 1. prosinca primili nagradu Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva „Otkisak srca“ za najbolju volontersku inicijativu u Republici Hrvatskoj za 2017. godinu.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva objavila je natječaj za prijavu volonterskih inicijativa i inovativnih modela razvoja volonterstva i društvenog angažmana mladih. Cilj ovog natječaja je potaknuti djecu i mlade na dobrovoljni – volonterski angažman u lokalnoj zajednici kroz razvoj aktivizma, empatije, solidarnosti i socijalnih vještina kojima će znati prepoznati i riješiti (ili sudjelovati u rješavanju) problema u lokalnoj zajednici u kojoj žive.

Na spomenuti natječaj prijavljen je projekt Škole „Ruže milosrđa“, koji je, zapravo, nastavak prošlogodišnjega projekta „I ja mogu biti misionar“. Ciljevi ovoga projekta su promicati vrijednosti volontiranja te poticati međuljudsku solidarnost, empatiju i osjećaj pripadnosti, spoznati važnost pomaganja drugima kroz volontiranje i humanitarni rad, ostvariti suradnju s Prihvatilištem za beskućnike „Ruže sv. Franje“ u Rijeci i volontirati u istom, potaknuti učenike i njihove obitelji na molitvu za potrebite, ranim djelovanjem postići da se učenici i u odrasloj dobi bave humanitarnim volonterskim radom u svojoj užoj i široj zajednici, sudjelovati u stvaranju dostojanstvenih uvjeta za život svakog pojedinca kako bi ostvarili zrelu ljudsku i vjerničku osobnost i drugi. Prepoznata je kvaliteta naše volonterske inicijative te smo za istu nagrađeni.

Svečana dodjela nagrada održala se u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu gdje su predstavnici Zaklade uručili nagrade školama, za najbolje volonterske inicijative mladih u Republici Hrvatskoj za 2017. godinu. Na svečanu dodjelu nagrade išli su predstavnici učenika: Ivan Lanc, Rino Čargonja, Neva Marković i Damijan Bulić, predstavnici roditelja Jasna Blečić i Slađana Tuftan, ravnateljica s. Maja Doleneć i učiteljica Marta Žambok.

Učenici, roditelji i djelatnici Škole zahvalni su jer je prepoznat njihov trud, rad i volja da pomognu bližnjemu u svojoj zajednici i aktivno se uključe u stvaranje boljšeg društva.

NADBISKUP DEVČIĆ SUSREO SE S NOVIM PROVINCIJALOM HRVATSKE POKRAJINE DRUŽBE ISUSOVE

Riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić susreo se u ponedjeljak 20. studenog u Nadbiskupskom domu u Rijeci s novim provincijalom Hrvatske pokrajine Družbe Isusove p. Daliborom Renićem i superiorom isusovačkog samostana u Opatiji p. Mirkom Nikolićem. Provincijal je istaknuo iznimnu suradnju riječkog nadbiskupa s Družbom Isusovom. Podsjetio je na 390. godišnjicu isusovačke prisutnosti u Rijeci, odnosno osnivanje Gimnazije i Knjižnice koja ima korijene u isusovačkom kolegiju. Suradnja se osobito pojačala u vremenu nakon Drugog svjetskog rata da bi danas bila prisutna kroz nadopunu nadbiskupijskog pastorala. Isusovci u Riječkoj nadbiskupiji skrbe o župama Presvetog Srca Isusova na Zametu te sv. Jakova u Opatiji. U sklopu opatijske crkve Navještenja BDM vode Dom duhovnih vježbi koji je osobito posvećen trajnoj izgradnji svećenika, redovnika i redovnica te vjernika laika. U proljetnim i jesenskim terminima u Domu se održavaju duhovne vježbe za svećenike ne samo Riječke nadbiskupije, nego i drugih biskupija Hrvatske, ali i susjednih zemalja, rekao je provincijal.

Također, razgovaralo se o potrebama pastorala s mladima pri čemu je provincijal podržao otvaranje Centra za mlade „Bl. Miroslav Bulešić“. S obzirom na veliko zanimanje vjernika laika za ignacijanskom duhovnošću, osobito po modelu Duhovnih vježbi u svakodnevnom životu, sugovornici su izrazili nadu kako će se u Rijeci, po uzoru na Zagreb, Dubrovnik, Split i Osijek, u bliskoj budućnosti organizirati ignacijanske duhovne vježbe za vjernike laike grada Rijeke.

Helena Anušić

MARIN IVANOVIĆ STOKA NA SUSRETU S RIJEČKIM NADBISKUPOM DEVČIĆEM

U utorak, 5. prosinca riječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Ivan Devčić primio je u Nadbiskupskom ordinarijatu u Rijeci poznatog hrvatskog repera Marina Ivanovića Stoku. U gotovo dvosatnom druženju s riječkim nadbiskupom Ivanović je svjedočio o svom životnom putu, stvaranju kroz svoju glazbu i zahvalnost Bogu koji mu je spasio život. Nadbiskup mu je iskazao podršku rekavši da Bog nikada nikoga ne ostavlja i svakome daje prostor za povratak, za obraćenje. Na druženju s Nadbiskupom prisustvovali su i kancelar Riječke nadbiskupije mons. Nikola Imbrišak, generalni vikar mons. Emil Svazić, nadbiskupov tajnik vlč. Mario Frlan i vjeroučitelj Marin Miletić. Vjeroučitelj Miletić pozvao je Marina Ivanovića Stoku da u povodu 390. obljetnice Sušačke gimnazije svjedoči u Svečanoj dvorani dr. Izidora Kršnjavija. Poziv je ovaj hrvatski reper rado prihvatio.

Helena Anušić

POMORCI PROSLAVILI SVOG ZAŠTITNIKA

Blagdan sv. Nikole biskupa u Rijeci je tradicionalno prilika za okupljanje brojnih pomoraca, ribara i svih koji žive od mora i s morem i koji toga sveca slave kao svog nebeskog zaštitnika. Središnje misno slavlje već tradicionalno održava se dan uoči blagdana, 5. prosinca, procesijom i misom u kapucinskoj crkvi Gospe Lurdske na Žabici. Tako je bilo i ove godine, a misu je predvodio fra Tomislav Šanko. Prije mise pomorci su se okupili ispred glavne zgrade Luke Rijeka pa u svečanoj procesiji rivom preko Korza došli do kapucinske crkve.

Dva dana ranije, u nedjelju 3. prosinca sudjelovali su na jedinstvenom hodočašću brodovima u svetište sv. Nikole u Kraljevici. Ovo posebno mjesto za pomorce, u gradu koji je povijesno povezan s pomorstvom, svake godine potakne riječke brodare na čelu s Lučkom kapetanijom da brodovima hodočaste iz riječke luke u Kraljevicu. Na te događaje podsjetio povjerenik Riječke nadbiskupije za Apostolat mora vlč. Luka Lučić koji je najavio i proslave na sam blagdan sv. Nikole 6. prosinca kada će se u mnogim crkvama slaviti mise za pomorce, a Jadrolinija, koja slavi 70 obljetnicu postojanja, i Grad Rijeka obilježiti će ga brojnim događanjima u središtu grada te polaganjem vijenca u more za sve poginule. Vlč. Lučić je istaknuo i kako se sv. Nikola kao zaštitnik pomoraca na ovaj svečani način u Rijeci slavi već 25 godina.

Fra Tomislav Šanko na misi u kapucinskoj crkvi pomorce je potaknuo da u Bogu i Isusu Kristu nađu čvrst oslonac kako na životnom putu tako i na putovanjima morem. „Nije pitanje vjerujemo li u Boga, nego vjerujemo li Bogu, imamo li pouzdanja u njega. Stoga na Isusa gledajmo kao na kapetana na našem životnom putu, shvatimo koliko nam je on blizu. Jer biti blizu nekome znači biti blizu srcem, a to se najbolje vidi u muci, teškim trenucima. Isus nam tada sigurno može pomoći“, rekao je propovjednik.

Danijel Delonga

SUSRET ČITAČA

U Nadbiskupskom ordinarijatu u Rijeci 2. prosinca održan je susret čitača. Događaj je organizirao biskupski vikar mons. Matija Matičić, a predavanje na temu „Božja riječ u službi stvaranja liturgijske zajednice“ održao prvostolni dekan vlč. mr. Mario Gerić.

Božja Riječ, nakon što je drugo vremena bila odsutna iz liturgijskog ali i osobnog duhovnog života vjernika, s nastojanjima liturgijskog i biblijskog pokreta početkom prošlog stoljeća, kao i djelovanjem II. Vatikanskog sabora, trebala bi ponovno pronaći svoje središnje mjesto koje je zauzimala u kršćanskoj antici. To je preduvjet ostvarenja duhovne i liturgijske obnove koja je nužna tijelu Crkve i zbog čega se tvrdi kako je ovaj ponovni pronalazak Božje Riječi i njezina recepcija unutar Crkve događaj od iznimnog značenja za plodonosno postizanje ciljeva koje je postavio Sabor, rekao je mr. Gerić.

„I danas, pedeset godina od stvarnog početka postkoncilske liturgijske obnove, od ove deliberalizacije Svetog pisma (u odnosu na protekla stoljeća povijesti Crkve u kojima vjernici nisu uopće prakticirali izravni kontakt s Pismom, a nisu imali priliku niti u liturgiji Crkve, koja po sebi jest najjeminentnije mjesto za prihvaćanje Božje Riječi za život Crkve), ne mogu se prešutjeti neispunjenja ovih očekivanja, njihovo nedovoljno ostvarenje i zapravo propust stavljanja Božje Riječi na središnje mjesto.“

Nedostatnosti u odnosu na recepciju Božje Riječi u našim zajednicama su: marginalizacija Božje Riječi u našim zajednicama na način „prisutnost-odsutnost“, okazionalnost (slučajnost) te odijeljenost - Božja Riječ je često odvojena od života zajednice, rekao je predavač. Kako bi bila plodna, Božja Riječ zahtijeva jedan uvjereni, trajni i cjeloviti napor. Koliko god nam se čini da nam je lijepo čitati neku od biblijskih priča, ona zapravo zahtijeva napor da bi se prihvatila u svojoj srži, u onome što jest, poručio je mr. Gerić.

U nastavku je govorio o odnosu Biblije i Riječi te Knjige i Zajednice. Zaključujući izlaganje kazao je kako biblijski tekst nije neposredno uvijek Božja Riječ upućena nama. Pismo je zapravo jedan medij – posrednik, sakrament Božjeg obraćanja čovjeku i narodu i s tim govorom, preko ove pisane riječi moramo doći u živi i životvorni susret (dinamika koja je prisutna u svim sakramentima.) Božja Riječ je, naime, jedna puno življa stvarnost od pisanog teksta. Ona ga nadilazi, zaključio je predavač.

ODRŽAN PRVI EDUKACIJSKI SEMINAR ZA ODGOJITELJE

Prvi edukacijski seminar za odgojitelje na temu „Formacija kandidata prema smjernicama novog Ratio Fundamentalis Institutionis Sacerdotalis“ održan je od 3. do 5. studenoga u Domu pastoralnih susreta u Lovranu.

Seminar su organizirali Centar za savjetovanje Riječke nadbiskupije i Centar za savjetovanje Vrhbosanske nadbiskupije. Na susretu se okupilo 43 odgojitelja iz redovničkih zajednica i nad/biskupijskih odgojnih ustanova. U subotu, 5. studenoga, svetu misu predslavio je riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić koji je tom prigodom istaknuo kako su izazovi našeg vremena veliki te da su kandidati i kandidatice „djeca svoga vremena“, stoga je razborito i nužno u radu s njima koristiti sve psihološke, pedagoške, sociološke i druge odgojne znanosti.

Voditelji seminara bili su: dr. Sanda D. Smoljo (teologinja, psihologinja i psihoterapeutkinja), voditeljica Centra za savjetovanje Vrhbosanske nadbiskupije i vlč. Đuliano Trdić (liječnik, psiholog) voditelj Centra za savjetovanje Riječke nadbiskupije. Na seminaru je kao predavač sudjelovala i dr. Ljiljana Moro, neuropsihijatrica i subspecijalist iz psihoterapije, koja je iz perspektive psihijatrijske struke i bogatog

profesionalnog iskustva održala predavanje na temu: Latentni i manifestni indikatori psihopatologija. U okviru svog predavanja dr. Moro je posebno obradila četiri psihopatoška stanja (šizofrenija, bipolarni poremećaj, paranoja i parafilije) koja novi Ratio Fundamentalis indicira kao zapreku za pripuštanje u proces formacije svećeničkih kandidata (usp. RF, br. 191).

Kroz trodnevnu edukaciju upriličena su i predavanja na teme: Zrela i nezrela struktura kandidata; Parafilije s naglaskom na strukturalnu i nestrukturalnu homoseksualnost; Kompenzacije afektivnih poteškoća; Od kompenzacije prema integraciji. Uz prigodna predavanja odgojitelji su sudjelovali u radionici, u interaktivnim raspravama, te su također imali prigodu i za individualne razgovore i supervizijsko savjetovanje.

U okviru evaluacije seminara razgovaralo se i o budućim projektima koje dva Centra – Riječki i Vrhbosanski – planiraju zajedno realizirati s ciljem pomoći odgojiteljima u usavršavanju njihovih odgojnih kompetencija u radu s kandidatima za svećenički i redovnički poziv. (KA)

Znanstveni skup o 650. obljetnici dolaska čudotvorne slike Majke Božje na Trsat

Znanstveni pristup pobožnoj predaji

Prvo predavanje trebao je održati legendarni trsatski franjevac i povjesničar Emanuel Hoško, duša i pokretač ovoga skupa kako su istaknuli svi sudionici, no zbog zdravstvenog stanja njegovo je predavanje samo pročitano.

Znanstveni skup o 650. obljetnici dolaska čudotvorne slike Majke Božje na Trsat pod nazivom „Vera imago G. V. Mariae Tarsactensis – 1367.-2017.“ održan je 17. studenog u Auli Ivana Pavla II. u Trsatskom svetištu. Skup koji su organizirali Franjevački samostan na Trsatu - Svetište Majke Božje Trsatske, Odsjek za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Rijeci i Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu - Teologija u Rijeci, ponudio je niz manje poznatih detalja o najpoznatijoj slici u franjevačkom samostanu. Sa znanstvenog aspekta, povijesnog, teološkog i umjetničkog, o slici su na različite načine progovorili ugledni znanstvenici s teoloških i filozofskih fakulteta u Rijeci, Zagrebu, Splitu, Đakovu i Mostaru. Uvodne pozdrave uputili su riječki gradonačelnik Vojko Obersnel, dekanica Filozofskog fakulteta u Rijeci Ines Srdoč Konestra, predstojnica Teologije u Rijeci s. Veronika Nela Gašpar, trsatski gvardijan fra Bernard Barbarić, te ispred organizatora profesorica Marina Vicelja-Matijašić.

„Iako je čudotvorna slika Majke Božje u trsatskom svetištu nadaleko poznata kao i legenda o njenom dolasku, činjenice o ovoj slici kao da su manje poznate ili maglovite. Ovaj skup znanstvenika je prilika da ih osvijetlimo i saznamo više o samoj slici, povijesti, povijesnim prilikama u vrijeme njezina dolaska na Trsat, restauracijama i današnjem značenju“, rekao je gvardijan na početku skupa.

Prvo predavanje trebao je održati legendarni trsatski franjevac i povjesničar Emanuel Hoško, duša i pokretač ovoga skupa kako su istaknuli svi sudionici, no zbog zdravstvenog stanja njegovo je predavanje samo pročitano. Fra Emanuel je u pripremljenom izlaganju istaknuo kako svi trsatski povjesničari potvrđuju da je sliku Trsatu darovao papa Urban V 1367. godine. Neki od njih dodaju da je to učinio na molbu knezova Frankopana. No, svakako je svetište na Trsatu postojalo i prije donošenja slike.

O dvojicama oko dolaska slike na Trsat, je li ona zaista poklon Urbana V., govorila je Ivana Prijatelj-Pavičić s Filozofskog fakulteta u Splitu, koja je istaknula kako posljednjih godina prevladava mišljenje da je slika naručena desetak godina prije no što je stigla na Trsat. No moguće je i da je slika nastala u trsatskom svetištu u vrijeme Urbana V. O golemom utjecaju Frankopana na tadašnje događaje na trsatskom području govorio je Marijan Bradanović s Filozofskog fakulteta u Rijeci te istaknuo kako je 14. stoljeće vrijeme značajnih franjevačkih gradnji na području sjevernog Jadrana.

Marko Medved s Teologije u Rijeci govorio je o stoljetnoj povezanosti Rijeke s Trsatskim svetištem iako su to bila dva grada odvojena i po crkvenoj i po svjetovnoj jurisdikciji. O tome svjedoče dokumenti o krunidbi Gospine slike 1715. godine, o čemu je detaljno govorio Danko Šourek s Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Mario Braun iz Hrvatskog restauratorskog zavoda prisjetio se restauratorskog zahvata na slici 1991. godine, kada su sa slike ukradene dvije zlatne krune, a slika tim činom oštećena. Marina Vicelja-Matijašić s Filozofskog fakulteta u Rijeci govorila je o poznatom motivu Bogorodice Dojiteljice te razvoju i percepciji te teme kroz povijest. Trsatsku Bogorodicu prema legendi naslikao je sv. Luka, no Zoida Demori-Staničić s Filozofskog fakulteta u Mostaru objasnila je kako se u to vrijeme, 14. stoljeću, pojavilo mnogo sličnih slika s obje strane Jadrana i šire, koje nisu djelo istog autora, ali pretpostavljaju djelovanje radionica na Jadranu koje su, prema još neutvrđenom prototipu izrađivale veliki broj Bogorodičnih slika. Zbog čega predaja kao autora spominje sv. Luku, objasnila je s. Silvana Fužinato s KBF-a u Đakovu, istaknuvši kako su svi slikari inspirirani Lukinim evanđeljem i njegovim opisom Marije.

O Mariji u franjevačkoj teologiji i duhovnosti govorio je fra Danijel Patafta s KBF-a u Zagrebu, Marijinu ulogu i značaj u otajstvu utjelovljenja objasnila je s. Valerija Kovač s KBF-a u Zagrebu, a o povezanosti krunjenja slike s molitvom krunice govorila je s. Veronika Nela Gašpar.

Danijel Delonga

KNJIGA KOJA EVOCIRA PROŠLOST I POTVRĐUJE UNIVERZALNE ŽIVOTNE VREDNOTE

Široj je javnosti, uključujući i njezin znanstveni segment, malo poznat podatak da je jedino sirotište na otoku Krku djelovalo početkom prošlog stoljeća u Risiki. Vođena svojom primarnom vizijom, opipljivim iskazivanjem ljubavi prema potrebnima, otvorila ga je 1915. godine Majka Marija Krucifiksa Kozulić, utemeljiteljica jedine autohtone riječke redovničke zajednice. Spletom okolnosti, uvjetovanih društvenopolitičkim mijenama i gibanjima toga vremena, u ožujku 1915. godine Marija Kozulić bila je primorana napustiti matičnu kuću u Rijeci, te odlazi na otok Krk, u Risiku. Tu će ubrzo otvoriti prvu filijalu zajednice, a potom i „Sirotište svetog Josipa“.

Presjek, odnos splet svih događaja koji su prethodili osnivanju Družbe, dolaska i boravka njezine utemeljiteljice u Risiki, ali i prikaz autentičnosti života na otoku Krku u vrijeme Prvog svjetskog rata, donosi knjiga „Majka Marija Krucifiksa Kozulić u Risiki“. Autorica knjige je s. Dobroslava Mlakić, postulatorica kauze Marije Krucifikse Kozulić. Svečano predstavljanje knjige u župnoj crkvi svetog Jeronima u Risiki okupilo je publiku iz religijskog i svjetovnog života otoka ali i šire, među kojima je bio i Dragan Zahija, načelnik Općine Vrbnik, kojoj Risika teritorijalno i administrativno pripada. Pozdravne,

odnosno uvodne riječi, uputio je župnik župe Risika i predstojnik za kulturna dobra Krčke biskupije mons. Zvonimir Seršić

O značaju ovog izdanja, s povijesnog je stajališta govorio dr. Franjo Velčić, generalni vikar Krčke biskupije i profesor crkvene povijesti na Riječkoj teologiji, a u odsutnosti spriječenog krčkog biskupa mons. dr. Ivice Petanjka, njegov prikaz knjige pročitao je mons. Nikola Radić.

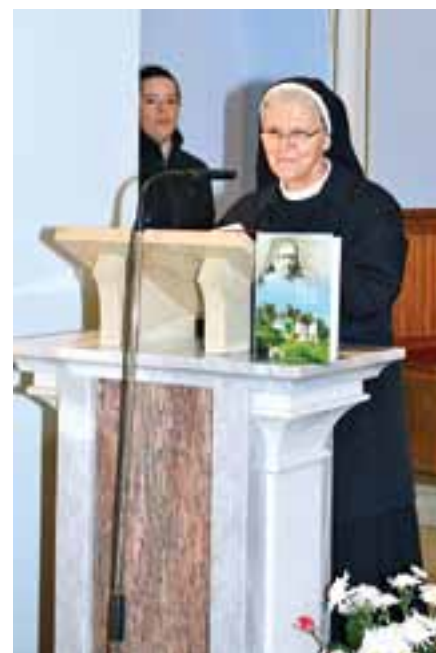
U glazbenom dijelu programa nastupila je mlada sopranistica Iva Peračković iz Rijeke.

Majka Marija Krucifiksa Kozulić, sada Službenica Božja, Risiku je napustila 7. prosinca 1919. S otoka Krka u Rijeku se vratila iscrpljena bolešću, ali i dugogodišnjim davanjem drugima i za druge. U Rijeci je na glasu svetosti preminula 29. rujna 1922. godine. U tijeku je postupak za njezinim proglašenjem blaženom i svetom.

Knjiga s. Dobroslave Mlakić prilika je za pobliže upoznavanje života Majke Marije Kozulić i zaloga koji je svojim djelovanjem ostavila budućnosti; knjiga je to koja budi uspavanu prošlost, evocira neke davne svakodnevice otočana, te iznova potvrđuje da osnovne životne vrijednosti ne podliježu društvenim mijenama, a pojedince zaslužne za njihovo promicanje vrijeme ne otima za boravu.

Gordana Gržetić

U Risiki predstavljena knjiga s. Dobroslave Mlakić „Majka Marija Krucifiksa Kozulić“

TRSATSKO SVETIŠTE DOBIVA KIP MAJKE TEREZE

Na inicijativu Zajednice Albanaca Primorsko-goranske županije 13. studenog u franjevačkom samostanu na Trsatu održan je radni sastanak na temu postavljanja kipa Majke Tereze u Trsatskom svetištu. O ovoj temi razgovarali su riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić, čuvar Svetišta i gvardijan franjevačkog samostana na Trsatu fra Bernard Barbarić, saborska zastupnica albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine Ermina Lekaj Prljaskaj, predsjednik Vijeća albanske nacionalne manjine u Primorsko-goranskoj županiji Gani Xharahi, predsjednica Udruge Albanaca PGŽ Suzana Jakupi i suradnici.

Postavljanje kipa u interesu je ne samo Albanaca, nego i svetišta Majke Božje Trsatske, rekla je saborska zastupnica govoreći o inicijativi koja je krenula iz redova albanske nacionalne manjine. Upoznat s idejom, gvardijan je kazao kako je o istoj obavijestio provincijala i franjevce. Složili su se kako je riječ o inicijativi koja će zaokružiti 15. obljetnicu od pohoda sv. Ivana Pavla II. Rijeci te 30. godišnjicu kako je Majka Tereza posjetila Trsatsko svetište. Oboje svetaca svojim primjerima nadilaze okvire Katoličke crkve, a uzimajući u obzir njihovo prijateljstvo, jedan od prijedloga je da se kip

Majke Tereze postavi ispred ulaza u trsatsku baziliku, u neposrednoj blizini kipa sv. Ivana Pavla II.

Riječki nadbiskup na kraju je podržao inicijativu te istaknuo kako Majka Tereza nadilazi granice pripadnosti albanskom narodu. Ona je univerzalna veličina koja nas potiče na molitvu i karitativno djelovanje. Postavljanje kipa ove albanske svetece povod je i većeg povezivanja albanskih katolika u Republici Hrvatskoj, rekao je nadbiskup. U nastavku je predložio da Trsatsko svetište u bu-

dućnosti postane hodočasničko mjesto za redovna godišnja okupljanja vjernika albanske nacionalnosti.

U Primorsko-goranskoj županiji živi oko 3.000 Albanaca, a još više je onih koji se na proputovanjima se zaustavljaju u Rijeci i htjeli bi hodočastiti u Trsatsko svetište. Albanci se ponose albanskim podrijetlom Majke Tereze i postavljanjem kipa Trsatsko svetište bilo bi nezaobilazno mjesto posjeta i hodočašća primorsko-goranskih, ali i Albanaca iz drugih krajeva, rekao je Gani Xharahi.

Na kraju sastanka istaknuto je kako će Zajednica Albanaca PGŽ uskoro objaviti javni natječaj za izradu idejnog rješenja kipa Majke Tereze. Sudionici sastanka nadaju se kako će projekt postavljanja kipa biti dovršen do rujna 2018. godine.

Helena Anušić

Centar za mlade Bl. Miroslav Bulešić

Neka naši životi postanu čudo ljubavi

Kako Centar za mlade pod moćnim zagovorom bl. Miroslava Bulešića raste i napreduje, otvoreno pod svoj krov primajući sve mlade i pružajući im priliku za uzajamni rast u zajedništvu, svjedoče i tjedne kateheze za mlade, koje se održavaju svakog četvrtka u 20 sati, pod vodstvom vjeroučiteljice Maje Šimičić Roksandić, na kojima se redovito okuplja dvadesetak mladih.

Mnogi će reći da je svaki početak težak, ali mi možemo slobodno kazati kako ljepota i otajstvenost početaka malo pomalo prožimaju Centar za mlade Riječke nadbiskupije koji nosi naziv bl. Miroslava Bulešića. Upravo zato povjerenik za mlade vlč. Marko Šarić odlučio je kako će se na poseban način, svakog 24. u mjesecu mladi okupljati na duhovnoj obnovi s časćenjem zemnih ostataka blaženika bl. Miroslava Bulešića.

Stoga je u petak, 24. studenog održana redovita mjesečna duhovna obnova u Centru za mlade "bl. Miroslav Bulešić". Mladi su se okupili u 19.30 kada je započela pobožnost krunice i svećenici su bili na raspolaganju za sv. ispovijed. Svetu misu u 20 sati predslavio je vlč. Nikola Gajić, župnik Bribira i Drivenika. U svojoj homiliji vlč. Nikola osvrnuo se na nedavni govor pape Franje o "užurbanosti koja je postala način života". "Nemojmo biti poput Formule 1, budimo ljudi i iskoristimo vrijeme došašća koje nam predstoji da usporimo, stanemo, zastanemo... Pokušajmo ovoga adventa svoju svakodnevnicu i svoje svakodnevne radosti staviti u službu pripreve za Božić" istaknuo je vlč. Nikola. Na važnost adventskog hoda s Blaženom Djevicom Marijom, vlč. Nikola, potaknuo je mlade riječima sv. Bernarda iz Clairvauxa, kojeg se naziva svecem tisuću čudesa: "U pogibe-

ljima, u tjeskobama, u sumnjama, misli na Mariju, zazivaj Mariju. Neka ti ne odlazi s usta, neka ti ne odlazi sa srca; i da postigneš zagovor njezine molitve, ne ostavljaj primjera njezina života. Nju slijedeći nećeš zalutati, Njoj se moleći nećeš očajavati; na Nju misleći nećeš zalutati; dok te Ona drži nećeš posrnuti; dok te Ona štiti ne trebaš se bojati; dok te Ona vodi nećeš se umoriti; ako ti je Ona milostiva stići ćeš cilju ... Pripremimo u svojim srcima mjesto za sv. Josipa, blaženu Djevicu Mariju i Isusa te neka naši životi postanu čudo ljubavi, čudo radosti, čudo Isusa Krista za druge i nemojmo se bojati potpuno predati Gospodinu", zaključio je vlč. Nikola.

Nakon euharistijskog slavlja uslijedila je kratka pobožnost, molitva i litanije na čast bl. Miroslava Bulešića i mladi su pristupali relikviji bl. Miroslava časteći je i moleći njegov zagovor u svojim osobnim potrebama. Susret se nastavio zajedničkim radosnim druženjem i upoznavanjem u prostorijama Centra. Duhovnu obnovu glazbeno je animirao VIS Osmijeh.

Aktivnosti Centra za mlade u vremenu došašća bile su bogate duhovnim sadržajem i pružile mladima priliku da pripreve svoja srca za dolazak Gospodnji.

MISA ZA POKOJNOG GENERALA SLOBODANA PRALJKA

U Centru za mlade „Bl. Miroslav Bulešić“ na Trsatu u nedjelju 3. prosinca služena je misa za dušu pokojnog generala Slobodana Praljka. Misu je predvodio povjerenik za sveučilišni pastoral vlč. Marko Šarić.

Na početku vlč. Šarić je pozvao na molitvu za dušu pok. generala Praljka, ali i za sve hrvatske branitelje koji su dali svoje živote za Domovinu. Osobita je molitvena nakana bila za mir u svijetu i u Hrvatskoj kako bi i mi s bl. Miroslavom Bulešićem mogli reći "moja osveta je oprost", rekao je vlč. Šarić. U propovijedi se osvrnuo na nedjeljno evanđelje koje poziva na budnost i rad oko svoga spasenja, poziv na istinsko izmirenje s Bogom, ali i s ljudima kojima trebamo oprostiti. Jedino na taj način moći ćemo se istinski pripravititi za blagdan Isusova rođenja, ali također i na Njegov drugi dolazak na kraju vremena. Nakon svete mise održan je prigodni agape u prostorijama Centra.

H. Anušić

Margareta Krstić Papi darovala jaslice

Predivan, sunčan dan u Vatikanu. Na Trgu svetog Petra okupilo se mnoštvo vjernika iz raznih zemalja svijeta. Gospođa Zlata Penić Ivanko, savjetnica u Veleposlanstvu Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici bila je uz mene na audijenciji i sa mnom podijelila radost susreta sa Svetim Ocem.

Predala sam mu Monografiju na talijanskom jeziku, knjige Odjeća Rijeke i okolice od 16. do 20. stoljeća koju sam izdala 2016. godine i Graditelji, to smo mi, knjiga promovirana ove godine u Crkvi posvećenoj Maksimilijanu Kolbe u Podrumu. Knjiga je posvećena generacijama djece koja su na likovnim radionicama, kroz likovno izražavanje gradila svoju vjeru. U pismu Svetom Ocu rekla sam da moja Grobnišćina ima tri župe i četiri crkve.

Male jaslice za njega radila sam s velikom ljubavlju i nazvala ih, na prijedlog mog dragog prijatelja prof. dr. sc. Nenada Hlača "Jaslice vjernog hrvatskog puka". Gospodin Aramis iz Podhuma napravio mi je drveni "krevetić" za jaslice. Sveti Otac veselio se jaslicama.

Sveti Otac pozdravio je vjernike i održao katehezu o euharistiji. Misa je spomen Kristova uskrsnog otajstva. To nije samo sjećanje na prošla događanja, već ih čini prisutnim i aktualnim.

Na kraju kateheze posebno blagoslivlja mlade, bolesne i mladence, obraćajući se: "Dragi mladi ljudi, imajte čistu ljubav kao sv.

Cecilija, kako bi naučili ljubiti bezuvjetno i molimo sv. Ceciliju da nas podučí pjevati sa srcem i radošću. Dragi braćo i sestre, sudjelovanje u Euharistiji ulazi u Kristovo uskrsno otajstvo, dajući nam da pređemo s njim iz smrti u život. Gospodin vas blagoslovio."

Dan ranije postavila sam Jaslice s pastircama, hrvatsku priču, narod koji se klanja Svetoj Obitelji i prve hrvatske kraljeve u Veleposlanstvu Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici koje će biti postavljene i za vrijeme adventa i Božića do Sveta tri kralja.

Također sam postavila Jaslice u Bazilici Santa Maria del Popolo koje se već 42 godine tradicionalno održavaju u Rimu pod patronatom visokih talijanskih državnih institucija.

Devet godina izlažem u Rimu a ovo već četvrti puta "u grotama" kako nazivaju Talijani moj izložbeni prostor. Ovu godinu Svetoj obitelji i klasičnim kraljevima dodala sam priču ludih i mudrih djevoja. Ista priča, a druge skulpture ide i na izložbu Jaslica svijeta u Veronu. U Veronu u Arenu idu tri priče, oko 75 skulptura.

Gospođa Zlata Penić Ivanko bila je na otvorenju Izložbe „100 presepi“ i zahvalila za predstavljanje Hrvatske, kulture i tradicije. Zahvaljujem gospođi Zlati na velikoj pomoći i gostoljubivosti, kao i gospodinu Nevenu Pelicariću, Veleposlaniku RH pri Svetoj Stolici.

Hrvatski Caritas i akcija
"Za 1000 radosti"

Daruj i obraduj!

Ove će godine djeca u školi dobiti listove s naljepnicama koje svojim ilustracijama pozivaju da darivanjem zahvatimo i oplemenimo svaki odnos s bližnjima. Darivati možemo: pomoć, hranu, novac, podršku, objed, solidarnost, ohrabrenje, prijateljstvo, izlet, iznenađenje, igru, veselje...

Hrvatski Caritas i ove godine pokreće tradicionalnu akciju „Za 1000 radosti“ uz potporu i preporuku Ministarstva znanosti i obrazovanja. Tijekom proteklih 15 godina ova je predbožićna akcija prerasla u cjelogodišnji program, a ovogodišnji joj je naziv „Daruj i obraduj!“. Pomoć se diljem Hrvatske prikuplja za nekoliko tisuća najsiromašnijih obitelji koje teško preživljavaju boreći se s bolesti, nezaposlenosti, siromaštvom, a distribuira se putem mreže nad/biskupijskih i župnih caritasa.

U vremenu došašća akcija se intenzivno provodi u školama i župama i poziv je dakako upućen djeci i roditeljima da daju svoj mali doprinos i na taj način pomognu nekome.

Hrvatski Caritas ističe kako želi pomoći da neprocjenjivo iskustvo darivanja u ovo vrijeme Božićnog događaja, dok pomažemo jedni drugima urodi novim otkrivanjem zajedništva i prožme sve pore hrvatskoga društva. Stoga je poziv upućen i djeci, i mladima, ali i poslovnim ljudima, i umirovljenicima, javnim ustanovama, tvrtkama, poduzetnicima...

Ove će godine djeca u školi dobiti listove s naljepnicama koje svojim ilustracijama pozivaju da darivanjem zahvatimo i oplemenimo svaki odnos s bližnjima, i to na najrazličitije načine: darujući im pomoć, hranu, novac, podršku, objed, solidarnost, ali i ohrabrenje, prijateljstvo, izlet, iznenađenje, igru, veselje...

Svaki učenik i svaka učenica mogu uzeti po jedan list a naljepnicama, a svi koje žele i mogu pomoći prilogom od 5 kuna. Kojima je to nemoguće, neka daruju makar i manji prilog ili siromašnim obiteljima pomognu pozivom na donacijski telefon Caritasa. Polovicu prikupljenih sredstava škole mogu usmjeriti obitelji u potrebi u vlastitoj sredini, a drugom polovicom će, uplatom na račun Hrvatskog Caritasa, putem Caritasove mreže solidarno pomoći siromašnim obiteljima diljem Hrvatske.

DARUJ I OBRADUJ
NAJSIROMAŠNIJE OBITELJI DILJEM HRVATSKE

ZA 1000 RADOSTI NAZOV I POMOZI!
060 9010
(cijena po pozivu 6,25 kn, PDV uključen)

Hrvatski Caritas
www.caritas.hr

Organizator: Hrvatski Caritas, Ksaverska cesta 12A, Zagreb, T 01 563 5045, OIB 60100836848 Operator: Moj Telekom d.o.o., Trg Knežmire Čosića 11, Zagreb, T 01 3659 058, MB 02402497913

DARUJ I OBRADUJ
NAJSIROMAŠNIJE OBITELJI DILJEM HRVATSKE

ZA 1000 RADOSTI NAZOV I POMOZI!
060 9010
(cijena po pozivu 6,25 kn, PDV uključen)

Hrvatski Caritas
www.caritas.hr

Organizator: Hrvatski Caritas, Ksaverska cesta 12A, Zagreb, T 01 563 5045, OIB 60100836848 Operator: Moj Telekom d.o.o., Trg Knežmire Čosića 11, Zagreb, T 01 3659 058, MB 02402497913

DARUJ I OBRADUJ
NAJSIROMAŠNIJE OBITELJI DILJEM HRVATSKE

ZA 1000 RADOSTI NAZOV I POMOZI!
060 9010
(cijena po pozivu 6,25 kn, PDV uključen)

Hrvatski Caritas
www.caritas.hr

Organizator: Hrvatski Caritas, Ksaverska cesta 12A, Zagreb, T 01 563 5045, OIB 60100836848 Operator: Moj Telekom d.o.o., Trg Knežmire Čosića 11, Zagreb, T 01 3659 058, MB 02402497913

DARUJ I OBRADUJ
NAJSIROMAŠNIJE OBITELJI DILJEM HRVATSKE

ZA 1000 RADOSTI NAZOV I POMOZI!
060 9010
(cijena po pozivu 6,25 kn, PDV uključen)

Hrvatski Caritas
www.caritas.hr

Organizator: Hrvatski Caritas, Ksaverska cesta 12A, Zagreb, T 01 563 5045, OIB 60100836848 Operator: Moj Telekom d.o.o., Trg Knežmire Čosića 11, Zagreb, T 01 3659 058, MB 02402497913